

खप्तडछान्ना गाउँपालिकाको आ.व.२०७५/०७६ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट वक्तव्य

गाउँसभाका अध्यक्ष महोदय,
गाउँसभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरू,
गाउँसभाका सचिवज्यू,
उपस्थित कर्मचारीज्यूहरू लगायत
सम्पूर्ण उपस्थित महानुभावहरू ।

- यस गाउँपालिकाको पहिलो पूर्णकालिन अवधिको आर्थिक वर्ष २०७५/०७६को बजेट तथा कार्यक्रम यस गरिमामय सभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा म अत्यन्तै गौरवान्वित भएको छु ।
- देशको ऐतिहासिक प्रजातान्त्रिक आन्दोलन, संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापना तथा इतिहासका विभिन्न कालखण्डहरूमा जनाधिकार, लोकतान्त्रिक मुल्य मान्यताको स्थापनाको लागि शहादत प्राप्त गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । जनआन्दोलनका क्रममा घाइते र बेपत्ता नागरिकहरूप्रति सम्मान प्रकट गर्दै नेपालको समग्र आर्थिक, राजनीतिक एवं सामाजिक परिवर्तनका लागि युगान्तकारी नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने सबै राजनीतिक अग्रज शिखर व्यक्तित्वप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु ।
- यस गाउँपालिकाबाट संचालित सम्पूर्ण विकासका कार्यक्रमहरू गाउँ कार्यपालिका, विषयगत शाखा, वडासँग समन्वय र सहभागितामा भई राखेको कुरा यहाँ उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरूलाई अवगत नै छ । यस गाउँपालिकाका लागि नेपाल सरकारबाट विनियोजन भएको र प्रदेश सरकारबाट विनियोजन भएको बजेटमा आन्तरिक राजस्व संकलनबाट प्राप्त रकमलाई जोडी आएको कुल बजेटको सीमाभित्र रही नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको मार्गदर्शन र गाउँपालिकाको भौगोलिक, जनसंख्याको आधारमा रही चालु आ.व.मा संचालन भएका र आगामी आ.व.को लागि प्रस्ताव गरिएका कार्यक्रमहरू सहभागितात्मक योजना तर्जुमाका विभिन्न चरणहरू पार गर्दै स्वीकृतिका लागि गाउँसभामा पेश गरिने यो प्रजातान्त्रिक विधि र संस्कारलाई आत्मसात गर्दै म चालु आ.व.को यथार्थ आय व्यय र आगामी आ.व.को प्रस्तावित कार्यक्रमहरू यस गरिमामय गाउँसभामा पेश गर्न अनुमति चाहन्छु ।

अध्यक्ष महोदय,

- सिमित वित्तीय स्रोतबाट असिमित जनआकांक्षाहरूलाई सम्बोधन गर्न कठिन हुने अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै उपलब्ध स्रोत र साधनलाई जनअपेक्षा अनुरूप व्यवस्थापन गर्ने यथेष्ट प्रयास गरेको छु ।
- गाउँ कार्यपालिकाबाट निर्माण भएको स्थानिय तह आर्थिक ऐन, २०७५ र विनियोजन ऐन २०७५ गाउँसभाबाट स्वीकृत भई अक्षरशः पालना गर्ने नीति लिएको छ ।
- गाउँपालिकाले लिएको आर्थिक समृद्धिको अभियानलाई साकार पार्न नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका मार्गदर्शन र निर्देशनहरूलाई हृदयङ्गम गरी गाउँ कार्यपालिकाका सम्पूर्ण सदस्यहरू लगायत विकास तथा नीति निर्माणमा सम्वद्ध सबै सरोकारवालाहरूको व्यापक सहभागीतामा “विकासमा प्रतिबद्ध, आर्थिक रुपमा समृद्ध” भन्ने मूल नारा सहितको गाउँपालिकाको समग्र आर्थिक विकासका लागि दीर्घकालिन सोंच, लक्ष्य, रणनीतिहरू, अवलम्बन गरी प्राथमिकीकरणका आधारमा तय गरिएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरूलाई यसै गरिमामय सभाबाट सहर्ष पारित गरी सभाकै मितिबाट कार्यान्वयन हुने कुरामा म विश्वस्त छु ।
- गाउँपालिकाबाट कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी जस्ता मानव विकास सूचकांक, पूर्वाधारको आवश्यकता हेरी सम्बन्धित क्षेत्रमा बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने ऐन, नियम, कार्यविधि तथा निर्देशिका तयार गर्न पर्याप्त बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म नीति तथा कार्यक्रमका लक्ष्य तथा उद्देश्यहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु :

आगामी आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को नीति तथा कार्यक्रमका लक्ष्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् :

१. गाउँपालिकाको पूर्वाधार विकासमा जोड दिने ।
२. आर्थिक विकास तथा गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने ।
३. कृषिजन्य वस्तुको उत्पादनमा वृद्धि गरी आयस्तर बढाउने ।
४. महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ दिलाउने ।
५. लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने ।
६. दिगो विकास, वातावरणीय संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गर्न सघाउ पुऱ्याउने ।
७. शिक्षा, स्वास्थ्य, पोषण जस्ता सामाजिक पक्षको स्तर वृद्धि गरी स्वस्थ र समृद्धिउन्मुख बनाउने ।
८. सुशासन र सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा मितव्ययी, पारदर्शी एवं प्रभावकारी बनाई जनताले छिटोछरितो र विश्वासिलो महसुस गर्ने गरी सेवा सञ्चालन गरिने ।

आगामी आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को नीति तथा कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् :-

१. व्यावसायिक कृषि तथा व्यावसायिक पशुपालनको माध्यमबाट उत्पादन वृद्धि गरी जनताको आयस्तरमा वृद्धि गर्नु ।
२. गाउँपालिका भित्र स्थानीय सडक तथा पुल, सिँचाई, साना तथा लघु जलविद्युत जस्ता आधारभूत पूर्वाधारहरुको विकास गर्नु ।
३. शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई एवं पोषण लगायतको विकास गरी मानव विकासको स्तरमा सुधार ल्याउनु ।
४. धार्मिक एवं ऐतिहासिक पर्यटन, पर्या-पर्यटन, साहसिक पर्यटनको सम्भावनाको पहिचान गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरु भित्र्याउनु ।
५. समाजमा परम्परागत रूपमा चलिआएका धर्म संस्कृति अनुसारका जात्रा तथा पर्व, रहनसहन र मौलिकताको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्नु ।
६. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सिद्धान्त अनुरूप प्रत्यक्ष लाभ पुऱ्याउनु ।
७. जनतालाई सेवा प्रवाह र सुशासनको प्रत्याभूति दिलाउनु ।
८. जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यमार्फत विकास निर्माण गर्नु ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म आर्थिक विकास कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु :

कृषि तथा पशु विकास तर्फ

१. यस गाउँपालिकालाई कृषि तथा पशुतर्फ सर्शत अनुदान शीर्षकमा रु. २४,४४,०००/- बजेट सीमा प्राप्त भएको छ । यस गाउँपालिकाबाट कृषि तथा पशु विकासतर्फ रु. १ करोड विनियोजन गरिएको छ ।
२. “परिवर्तित कृषि प्रणाली, मौसम सुहाउँदो खेती, माटो सुहाउँदो उत्पादन, उत्पादन अनुसारको बजार” भन्ने नारालाई सार्थक पार्न कृषकहरुलाई कृषि उपकरण अनुदान, साना कृषि सिँचाई कुलो निर्माण तथा सुधारका लागि रकम विनियोजन गरिनेछ ।
३. बाँझो रहेको कृषियोग्य भूमिमा माटो सुहाउँदो फलफूलबाली लगाउने कृषकलाई सम्मान तथा प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी बाँझो जग्गा उपलब्धीमूलक बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
४. यस गाउँपालिकामा पहिचान भएका गरिब घरपरिवार एवं लक्षित समूहका लागि व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालनतर्फ आकर्षित गर्न नीतिगत व्यवस्था गरिनेछ ।
५. आँप, लिच्ची, सुन्तला, अमिलो, कागती, स्याउ, केरा, ओखर जस्ता सबै हावापानी अनुकूलका व्यवसायिक फलफूल खेतीका साथै व्यवसायिक रूपमा अर्गानिक तरकारी खेती गर्ने र च्याउखेती गर्ने कृषकहरुलाई बोटविरुवा, वीउविजन ल्याउनका लागि अनुदान दिने व्यवस्था गरिनेछ ।
६. गाउँमा उत्पादित आलु र प्याजको बजारीकरण तथा भण्डारणका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
७. युवा तथा महिला लक्षित व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालन कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुका साथै व्यवसायिक रूपमा फार्म दर्ता गरी मौरी पालन, माछा पालन, कुखुरा पालन, बंगुरपालन, गाईपालन गर्ने कृषकहरुलाई उत्प्रेरित गर्न कृषि अवलोकन भ्रमणको समेत व्यवस्था मिलाइनेछ ।

उद्योग, पर्यटन तथा सहकारी तर्फ

८. गरिब घरपरिवार एवं लक्षित समूहका लागि ग्रामीण लघु घरेलु उद्योग विकास कार्यक्रम प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ ।
९. यस क्षेत्रमा पाइने उच्च मूल्यका जडिबुटीहरूको वैज्ञानिक व्यवस्थापन गरी सार्वजनिक निजी साभेदारी मोडेलमा जडिबुटी प्रशोधन केन्द्र स्थापना गर्न आवश्यक प्रवन्ध मिलाइनेछ ।
१०. यस गाउँपालिकामा खनिज पदार्थको प्रचुर सम्भावना रहेकोले यसको खोज तथा अन्वेषण र उत्खननका लागि नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
११. गाउँपालिकालाई पर्यटकीय गन्तव्यस्थल बनाउन र पर्यटकीय पूर्वाधार विकास गर्न पर्यटन गुरुयोजना निर्माण गर्न रकम विनियोजन गरिनेछ ।
१२. **“हाम्रो गाउँ, घुम्न जाउँ”** भन्ने नाराका साथ आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई उच्च प्राथमिकता दिई पर्यटकीय गन्तव्यस्थल क्षेत्रका गाउँहरूमा होमस्टे सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१३. थानाकोट-खप्तड केवलकार सञ्चालन, खप्तडमा प्याराग्लाइडिङ जस्ता अन्य साहसिक क्रियाकलापको सम्भाव्यता अध्ययन गरी निजी क्षेत्रलाई आकर्षित गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१४. आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूलाई आकर्षित गर्न गाउँपालिका भित्रका पर्यटकीय स्थलको व्यापक प्रचार प्रसार तथा प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम गर्नुका साथै महत्वपूर्ण ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक तथा प्राकृतिक क्षेत्रलाई समावेश गरी धार्मिक पर्यटनको प्रवर्द्धन, पूर्वाधार विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१५. परम्परागत रूपमा चलिआएका संस्कृति, जात्रा तथा पर्व, लोक परम्परा, रहनसहन र मौलिकताको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक रकमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१६. देशमा रहेका पर्यटकीय गन्तव्यस्थलहरूको पहिचान, निजी रूपमा सञ्चालित पर्यटकीय क्रियाकलाप तथा गतिविधि र पर्यटकीय पूर्वाधारहरूको व्यवस्थापन तथा सञ्चालनको सूचना प्रसार गरी आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न गाउँपालिकाका पदाधिकारी र कर्मचारीहरूलाई आन्तरिक पर्यटकीय अवलोकन भ्रमणको आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१७. गाउँमा रहेका सहकारीहरूको प्रवर्द्धन र सञ्चालन व्यवस्थापनका लागि अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
१८. सामुदायिक उत्पादन प्रणालीमार्फत आधुनिक कृषि तथा पशुपालन व्यवसाय गर्न अनुदानमा आधारित महिला सहकारी तथा कृषि सहकारी सञ्चालन गर्ने अवधारणा ल्याइनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म सामाजिक विकास तर्फको कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

शिक्षा तर्फ

१९. **“बालमैत्री अनिवार्य शिक्षा, ज्ञान र सीपको सुनिश्चितता”** भन्ने मूल नारालाई आत्मसात गर्दै यस गाउँपालिकाभित्र शैक्षिक गतिविधिहरू संचालन हुदै आईरहेका छन् । यस गाउँपालिकालाई शिक्षा तर्फ सर्शत अनुदान शीर्षकमा रु. ९,२८,०५,०००/- बजेट सीमा प्राप्त भएको छ । यस गाउँपालिकाबाट समेत शिक्षा तर्फ रु. ९८ लाख ७७ हजार विनियोजन गरिएको छ ।
२०. नेपाल सरकारबाट सञ्चालित **“बालबालिकालाई विद्यालय ल्याउँ, टिकाउँ र सिकाउँ”** भन्ने अभियानलाई आत्मसात गर्दै यस गाउँपालिका भित्र सबै बालबालिकालाई शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित गर्न आगामी २ वर्षभित्रमा साक्षर नेपाल कार्यक्रम घोषणा भए अनुसार नै विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई अनिवार्य विद्यालय भर्ना गराइने नीतिको अवलम्बन गरिनेछ ।
२१. **“शिक्षकको हातमा पाठ्यक्रम र विद्यार्थीको हातमा पाठ्यपुस्तक”** को प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पहल गर्न विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
२२. प्रदेश सरकारले ल्याएको आगामी २ वर्षभित्र साक्षर प्रदेश घोषणा गर्ने **“हाम्रो प्रदेश साक्षर प्रदेश”** कार्यक्रमलाई साकार पार्न सामुदायिक सिकाइकेन्द्र मार्फत प्रभावकारी तवरले सञ्चालन गरिनेछ ।
२३. विद्यालयहरूको पूर्वाधार निर्माण तथा सुधारमा जोड दिई विद्यालयहरूमा गुणस्तर शिक्षाका लागि सीपमूलक तथा प्रविधियुक्त पठनपाठनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२४. स्थानीय तहले शिक्षा क्षेत्रमा लगानी गर्नुपर्ने आर्थिक भारलाई न्यूनिकरण गर्न नेपाल सरकारद्वारा जारी शिक्षा ऐनमा व्यवस्था भए अनुसार यस गाउँपालिका भित्रका विद्यालयहरूको अनुगमन गरी शिक्षक विद्यार्थी अनुपात, भौगोलिक विकटता, भौतिक अवस्था, एक विद्यालय देखि अर्को विद्यालयसम्मको दूरी आदीका आधारमा दरवन्दी मिलान गरी विद्यालय मर्ज गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२५. आधारभूत तह र मा.वि. तहको विद्यार्थी संख्या र विषयगतको आधारमा शिक्षक दरबन्दीको व्यवस्था गरिनेछ ।
२६. विद्यार्थीहरूको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्नका लागि विद्यालय शिक्षाका अतिरिक्त आवश्यकताका आधारमा ट्युसन सेन्टर र कोचिङ्ग कक्षा सञ्चालनका लागि अनुमति दिने ।
२७. “प्राविधिक शिक्षा आजको आवश्यकता” भन्ने मूल नारालाई साकार पार्न गाउँपालिकामा प्राविधिक शिक्षालय स्थापनाका लागि नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
२८. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक शिक्षाको विकासका लागि शिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न विद्यालय व्यवस्थापन समिति, प्रधानाध्यापक, शि.अ.सं. अन्तक्रिया, शिक्षक विद्यार्थी अभिभावक अन्तक्रियाका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
२९. विद्यार्थीहरूको मनोबल तथा क्षमता वृद्धिका लागि शारीरिक व्यायाम, विद्यार्थी खेलकुद, अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन, जेहेन्दार विद्यार्थी प्रोत्साहनको व्यवस्थाका लागि थप रकम विनियोजन गरिनेछ ।
३०. अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूका लागि शिक्षामा पहुँच पुऱ्याउन प्राविधिक शिक्षालय र हरेक सामुदायिक विद्यालयहरूमा अनिवार्य सीपमूलक प्राविधिक कक्षा सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
३१. उच्च शिक्षामा छात्राहरूको पहुँच तथा सहभागिता बढाउन उच्चमाध्यमिक तहको परीक्षामा उत्कृष्ट नतिजा हासिल गर्ने छात्रालाई पुरस्कृत गर्ने नीति लिइनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म स्वास्थ्य तर्फको कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

स्वास्थ्य तर्फ

३२. यस गाउँपालिकालाई स्वास्थ्य तर्फ सर्शत अनुदान शीर्षकमा रु. २,५७,५४,०००/- बजेट सीमा प्राप्त भएको छ । यस गाउँपालिकाबाट समेत स्वास्थ्य तर्फ रु. २० लाख विनियोजन गरिएको छ ।
३३. हरेक नेपालीको स्वस्थ भई बाँच्न पाउने हकलाई सुनिश्चित गर्न गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य चौकी तथा बर्थिङ्ग सेन्टरहरूको क्रमशः स्तरोन्नति गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
३४. यस गाउँपालिकाको वडा नं. ३ मा स्वास्थ्य चौकी नभएकाले गाउँपालिकाबाट स्थापना गरिएको सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाईलाई आवश्यक दरबन्दी सहित स्वास्थ्य चौकीमा रूपान्तरण गर्न नेपाल सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
३५. सरकारले निःशुल्क उपलब्ध गराउने औषधिहरू सबै स्वास्थ्य संस्थामा निरन्तर उपलब्ध हुने व्यवस्थाका लागि नेपाल सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
३६. गाउँपालिकास्थित सबै किसिमका स्वास्थ्य संस्था, स्वास्थ्यकर्मी, औषधी तथा स्वास्थ्य सेवाको मापदण्ड र व्यवस्थापनको प्रभावकारिता बढाउन अनुगमन र मूल्याङ्कन पद्धति कडाइका साथ लागू गरिनेछ ।
३७. गाउँपालिकामा आउनसक्ने महामारी तथा विपदबाट हुनसक्ने सम्भावित जनधनको क्षति न्यूनीकरणका लागि गाउँपालिकाले औषधी र उपकरण सहितको एक स्वास्थ्य इकाई गठन गरी विपद व्यवस्थापन कार्य द्रुत गतिमा सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक स्रोतको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
३८. सबै स्वास्थ्य संस्थाद्वारा हरेक नागरिकमा गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवाको पहुँच पुऱ्याउने गरी निःशुल्क उपचार, आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न तथा गाउँपालिकाको प्रसूति सेवालालाई प्रभावकारी बनाई मातृशिशु स्वास्थ्यमा सुधार ल्याई मातृमृत्युदर, शिशु बालमृत्युदर, कुपोषणदर, रोगको प्रकोप दर घटाई CBR औसत आयु वृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
३९. जेष्ठनागरिक तथा अशक्तहरूका लागि समय समयमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४०. हाल यस गाउँपालिकामा सबै वडाहरू पूर्ण खोप वडाको रूपमा घोषणा भै सकेका छन् । पूर्णखोप सुनिश्चता एवं दिगोपन कायम राख्न समुदायमा सहभागिता मूलक कार्यक्रम गरिनेछ ।
४१. यस गाउँपालिकाको जनसंख्याको चापलाई मध्यनजर गरी X-ray, USG, Video X-ray, General Lab, Doctor, CS सहितको सेवा दिने एम्बुलेन्स सहितको २५ शैयाको अस्पताल स्थापना गर्न नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
४२. जेष्ठनागरिक, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू लगायतलाई प्रदान गरिदै आएको सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई व्यवस्थित गर्दै अन्य सुविधाहरू प्रदान गर्ने आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४३. बालविवाह, बहुविवाह, बोक्सी प्रथा, लैङ्गिक तथा घरेलु हिंसा, छाउपडी प्रथा जस्ता अन्धविश्वास एवं कुरितीहरूलाई निरुत्साहित गर्न प्रचलित कानूनको कडाइका साथ कार्यान्वयन गर्दै यस्ता कुप्रथा विरुद्ध जनचेतना अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।

४४. आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछाडि परेका महिलाहरूलाई लक्षित गरी उनीहरूको क्षमता अभिवृद्धि तथा सशक्तिकरणका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
४५. आर्थिक र सामाजिक रूपमा विपन्न, एकल महिला, दलित, जनजाती, अल्पसंख्यक, वञ्चितकरणमा परेका व्यक्ति, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा जोखिम अवस्थामा रहेका महिलाहरूको रोजगारी, उच्चमशीलता, क्षमता विकास तथा सशक्तिकरणका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
४६. गाउँस्तरमा युवा तथा महिलाहरूलाई आयआर्जनमा लगाई उच्चमशील बनाउन तालिम तथा प्रोत्साहन कार्यक्रमहरू प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ ।
४७. विद्यालय जाने बालबालिकाहरूलाई उत्साहित गर्न र सबै प्रकारका बालश्रम निरुत्साहित गर्ने बालश्रम निषेधको नीति अवलम्बन गरी अनुगमनको कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाइनेछ ।
४८. बालबालिकाको मनोबल र क्षमता विकास गर्न बालक्लवको स्थापना, बाल खेल प्रतियोगिताको आयोजना गरिनेछ ।
४९. यस गाउँपालिकाका ७ वटै वडाहरूबाट वितरण गरिने सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धित व्यक्तिहरूलाई बैंक मार्फत वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५०. गाउँपालिका भित्र वि.सं. २०७९ सम्म सबै प्रकारका व्यक्तिगत घटना दर्ता (जन्म दर्ता, विवाह दर्ता, बसाई सराई, मृत्यु दर्ता र सम्बन्ध विच्छेद) को चुस्त दुरुस्त अभिलेखीकरण गरी वार्षिक रूपमा अद्यावधिक गरिनेछ सोका लागि चेतनामुलक अभियानहरू संचालन गरिनेछन ।
५१. स्थानीयस्तरमा हुने मानवीय द्वन्द्वलाई शीघ्र व्यवस्थापन गरी सौहाद्रता कायम राख्न प्रत्येक वडामा एउटा मेलमिलाप केन्द्र गठन र संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म पूर्वाधार विकास तर्फको कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

५२. “भौतिक पूर्वाधार, विकासको आधार” भन्ने तथ्यलाई आत्मसाथ गर्दै गाउँपालिकामा भौतिक पूर्वाधारको विकासलाई पहिलो प्राथमिकतामा राख्दै वडा कार्यालय पहुँच मार्ग सडक सञ्जाल विस्तार कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
५३. समग्र गाउँपालिकाको विस्तृत तथ्याङ्क समेत समेटिने गरी छान्ना गुरुयोजना तथा प्रोफाइल तयार गर्न रकम विनियोजन गरिएको छ ।
५४. गाउँपालिकाका स्थानीय सडक तथा ग्रामीण सडकहरूको क्रमशः स्तरोन्नति तथा सुधार गर्दै जाने र उपयुक्त ठाउँमा सार्वजनिक पार्क र प्रतिक्षालय निर्माण गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरिनेछ ।
५५. स्थानीय स्तरका सडक, पुल कार्यक्रम अर्न्तगत सेती नदी तमैल पक्कीपुल, जडारीगाड खैराडा, कालिपछाई र बिडीगाड पक्की पुलको टेन्डर भई सम्भौता भैसकेका पूर्वाधारहरूको आगामी वर्ष निर्माण चरणको प्रक्रियामा लगिनेछ ।
५६. श्यामकाथला-शालिभेगडासम्म विमानस्थलको सम्भाव्यता अध्ययन तथा सर्वे गर्न नेपाल सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
५७. खानेपानीको स्रोतको संरक्षण गरी सबैलाई आधारभूत खानेपानी उपलब्ध गराउन रु. १ करोड १० लाख विनियोजन गरिएको छ ।
५८. गाउँपालिका भित्रको फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि सबै वडाहरूमा ल्याण्डफिल साईट स्थापना गरी रिसाइक्लिङ्ग र प्रशोधन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५९. गाउँको मुख्य आधार कृषि भएकोले कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्न RCC सिंचाई र पाइपद्वारा सिंचाई कुलोका आयोजनाहरू संचालन गर्न रु. १ करोड २० लाख विनियोजन गरिएको छ ।
६०. तमैल देखि गडरायसम्म यातायात व्यवस्थालाई सहज, सुरक्षित, भरपर्दो र विश्वसनीय बनाउनका लागि स्थानीय जीप सञ्चालनको अवधारणा तयार गरिनेछ ।
६१. राज्यको चौथो अंगका रूपमा रहेको सञ्चार क्षेत्रको हक अधिकार सुरक्षित गरी स्थानीय सञ्चार तथा पत्रकारितालाई प्रोत्साहन गर्न सञ्चार क्षेत्रको प्रवर्द्धन र क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक रकमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६२. गाउँपालिकामा खेलकूद विकासका लागि रंगशाला, व्यायामशाला र खेलकूद मैदान निर्माण गरी प्रयोगमा ल्याउने नीति लिइनेछ ।
६३. खेलकूद कार्यक्रमहरू आयोजना गरी बालबालिका तथा युवाहरूलाई खेलकूद तर्फ आकर्षण गर्न विभिन्न खेलकूद प्रतियोगिताहरू सञ्चालनका लागि रकम विनियोजन गरिएको छ ।
६४. खेलकूदको विकास र प्रवर्द्धन गर्न रु. १० लाख विनियोजन गरिएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

६५. यस गाउँपालिकाबाट आगामी आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ का लागि लघु जलविद्युत तथा ऊर्जा विकास तर्फ १ करोड ४० लाख विनियोजन गरिएको छ ।
६६. यस गाउँपालिकाले गत वर्ष घोषणा गरेको उज्यालो गाउँपालिका अभियानलाई सफल पार्न आगामी वर्ष पनि निरन्तरता दिइएको छ ।
६७. वडा नं. ७ मा निर्माणाधिन रहेको भेराखानी लघुजलविद्युत आयोजनाले निर्माण कार्य सम्पन्न गरी आगामी चैत्र महिनाभित्र ३५ देखि ४१ किलो वाट उर्जा उत्पादन सुरु गराउने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
६८. उज्यालोबाट वञ्चित भएका वडाहरूलाई लक्षित गरी लघुजलविद्युत आयोजना सञ्चालन गर्ने आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
६९. गरिब घरपरिवार एवं लक्षित समूहका लागि सौर्य लगायत वैकल्पिक ऊर्जाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन तर्फको कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

७०. गाउँपालिकाले संघ-संस्थाहरूसँग समन्वय गरी नाङ्गा डाँडाहरूलाई हराभरा बनाउन एक गाउँ एक नर्सरीको निर्माणको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
७१. वृक्षारोपणको माध्यमबाट भू तथा जलाधार संरक्षण गरी प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण र व्यवस्थापनका कार्यक्रममा व्यापक जनसहभागिता परिचालन गरिनेछ ।
७२. भूक्षय नियन्त्रण, पहिरो नियन्त्रण, जलउत्पन्न प्रकोप, नदी मुहान तथा नदी कटान संरक्षण सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
७३. गाउँपालिकामा विपद व्यवस्थापन तथा जोखिम न्यूनीकरण योजना तयार गरी सोही अनुरूप कार्य गरिनेछ । प्राकृतिक विपदमा परेकाहरूको खोज तथा उद्धार गर्न पूर्वतयारी स्वरूप आवश्यक उपकरणहरू खरिद गरी तयारी अवस्थामा राखिनेछ ।
७४. गाउँपालिका भित्र निर्माण गरिने सार्वजनिक भवन, खानेपानी, शौचालय, सडकहरू भूकम्प प्रतिरोधात्मकका साथै अपाङ्ग, महिला र बालमैत्री हुने गरी निर्माण गरिनेछ ।
७५. जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण गर्न वातावरण संरक्षण र जैविक विविधताको संरक्षणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
७६. आगामी वर्ष २०७५।०७६ का लागि वातावरण तथा विपद व्यवस्थापनका लागि रु. २० लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म कर प्रणाली सम्बन्धी कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

७७. गाउँपालिकाको अधिकार क्षेत्रभित्र पर्ने आर्थिक क्रियाकलापलाई करको दायरामा ल्याई राजस्व वृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
७८. कर सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरी करको दायरा विस्तार गरिनेछ ।
७९. गाउँपालिकाको करको संरचना र करका दरहरू समयसापेक्ष हुने गरी कर प्रणालीलाई थप प्रगतिशिल एवं समन्यायिक बनाइनेछ ।
८०. करको दर तथा दायरा फराकिलो पारी आत्मनिर्भर गाउँपालिका बन्न आन्तरिक स्रोतको खोजी गरिनेछ ।
८१. गाउँपालिकास्तरमा कर असुल उपर गर्न, चुहावट नियन्त्रण गर्न, समन्वय र अनुगमन गर्न तथा संगठन संरचना तयार गर्न आवश्यक स्रोतको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
८२. घरजग्गाको विद्यमान मूल्याङ्कन प्रणालीलाई समयानुकूल सुधार गरी प्रचलित बजार मूल्य र न्यूनतम मूल्याङ्कन बीच रहेको दूरी कम गरी सम्पत्ति कर लागू गर्न कार्यविधि बनाइनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब कार्यान्वयन क्षमता सुधार सम्बन्धी कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

८३. विगतका क्रमागत आयोजना तथा कार्यक्रमहरूलाई सम्पन्न गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिई नयाँ आयोजनाहरूलाई कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।
८४. गाउँपालिकालाई प्राप्त स्रोतहरूको उचित व्यवस्थापन गरी र समयमा उपलब्धी हासिल गर्न गाउँस्तरको योजनाहरू तर्जुमाका लागि आवश्यक स्रोतको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

८५. आगामी दिनमा योजना छनौटका लागि आम छान्नाबासी सहभागी भई योजना छनौट गर्ने प्रणाली विकास गरिनेछ ।
८६. गाउँपालिका र वडा कार्यालयले सञ्चालन गरेका तर स्रोतको अभाव रही सम्पन्न हुन नसकेका र दोहोरो नपर्ने अवस्थामा लागत प्रतिफल अनुकूल र सामाजिक दायित्वका आधारमा प्राथमिकता प्राप्त आयोजना तथा कार्यक्रममा आवश्यक स्रोत व्यवस्थापन गरिनेछ ।
८७. विकास आयोजनाहरू छनौट गर्दा सम्भाव्यता अध्ययन, विस्तृत अध्ययन र विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार भएका आयोजनालाई परियोजना बैकमा समावेश गरेर मात्र बजेटको सुनिश्चितता गर्ने गरी पहिलो चौमासिक अवधिभित्रै योजना छनौट कार्यविधि बनाई लागू गर्न पर्याप्त बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
८८. सडक, खानेपानी, सिँचाइ, तटवन्धन लगायत ऊर्जाका आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा आवश्यकताका आधारमा सम्भाव्य योजनाहरूको अध्ययन प्रतिवेदनहरू तयार गरी स्वीकृत भएपछि मात्र कार्यान्वयन प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।
८९. यस कार्यालयबाट हुने गरेका विकास निर्माणका कामहरूको अनुगमन र मूल्याङ्कनलाई प्रभावकारी बनाउन नियमित रूपमा सूचक सहितको अनुगमन गरी सार्वजनिक गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
९०. स्थानीय विकास योजनाको नियमित नतिजामूलक अनुगमन गरी कार्यान्वयनमा देखिने समस्या समाधान गर्न अध्यक्षज्यूको संयोजकत्वमा स्थानीय विकास समस्या समाधान समिति गठन गरिनेछ ।
९१. आगामी आर्थिक वर्षको लागि विनियोजित बजेटको स्रोत फरक पर्न गएमा सोलाई भाद्र मसान्तभित्र संशोधन गरिसक्नुपर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
९२. बजेट कार्यान्वयनको प्रगति र देखिएका समस्या समाधान गर्न त्रैमासिक रूपमा विषयगत शाखा प्रमुखहरू र वडा सचिवहरूको उपस्थितिमा बजेट समिक्षा गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धी कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

९३. आफ्नै भवन नभई घरभाडा लिई सेवा प्रवाह गरिरहेका कार्यालयहरूको क्रमशः आफ्नै भवन निर्माण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
९४. पुरानो र जीर्ण हुँदै गएका वडा कार्यालयहरूको भवन मर्मत तथा सुधारका लागि रकम विनियोजन गरिनेछ ।
९५. विभिन्न क्षेत्रमा हुने गरेका संस्थागत र मिलोमतोमा हुने भ्रष्टाचारलाई न्यूनीकरण र नियन्त्रण गर्न शुन्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
९६. गाउँपालिका र अन्तर्गतका निकायहरूको सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता, प्रभावकारिता र पारदर्शीता कायम गर्न नीतिगत व्यवस्था गरिनेछ ।
९७. बजेट खर्च गर्दा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सुदृढ गरी आन्तरिक लेखा परीक्षणलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ ।
९८. गाउँपालिका र वडा कार्यालय तथा मातहतका कार्यालयहरूमा नागरिक वडापत्रको व्यवस्था गरिनेछ । प्रत्येक कार्यालयमा सेवाग्राहीहरूको उजुरी तथा गुनासो सुनुवाई गर्न गुनासो पेटिका राखिनेछ ।
९९. ईन्टरनेटको माध्यमबाट कार्यालयलाई कागज रहित कार्यालय बनाइनेछ र प्रत्येक वडाहरूमा टेलिफोन र ईन्टरनेटको पहुँच पुऱ्याउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
१००. गाउँपालिकाको कार्यालय र मातहतका कार्यालयमा विद्युतीय हाजिरी र सिस्टिभी जडान गरिनुका साथै गाउँपालिका कार्यालयमा भए गरेका कामहरूलाई कम्प्युटरमा अभिलेख राख्ने र सार्वजनिक गर्नुपर्ने कार्यहरूलाई वेबसाइटमा राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१०१. गाउँपालिका कार्यालयमा सार्वजनिक जवाफदेहिताका सूचकहरू, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण, लैङ्गिक बजेट परिक्षणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म बजेटको विनियोजन र स्रोतको व्यवस्था सम्बन्धी योजना र अधिल्लो वर्षको विनियोजनबाट भएको खर्च प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु :

- आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ का लागि नेपाल सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण अनुदान तर्फ रु. ९ करोड ५५ लाख १६ हजार, राजस्व बाँडफाँड तर्फ रु. ५ करोड १९ लाख २० हजार र सर्शत अनुदान तर्फ रु. १२ करोड ४८ लाख त्यसैगरी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण अनुदान तर्फ रु. ६७

लाख ६१ हजार र राजस्व बाँडफाँड तर्फ रु. ११ लाख १३ हजार एवं गाउँपालिकाबाट संकलन गरिएको आन्तरिक राजस्व दस्तुर रु. ७ लाख चालु आर्थिक वर्षको विनियोजनबाट बचत हुने अनुमानित रु. ८० लाख गरी जम्मा रु. २८ करोड ८८ लाख १० हजार विनियोजन गरेको छु । उक्त सशर्त बाहेक विनियोजनमध्ये चालुतर्फ रु. ५ करोड ३० लाख ३३ हजार अर्थात् ३२ प्रतिशत, पूँजगततर्फ रु. ११ करोड ९७ लाख ७ हजार अर्थात् ६८ प्रतिशत हुन आउँछ ।

- नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट विनियोजन हुन सक्ने सम्पूरक तथा विशेष अनुदान रकमलाई गाउँपालिकाले आफूले पहिचान गरी आफ्नो क्षेत्रमा पूर्वाधार विकासका योजना कार्यान्वयन गर्नका लागि योजनाको सम्भाव्यता, लागत, प्रतिफल वा लाभ, योजना कार्यान्वयन गर्न सक्ने वित्तीय वा भौतिक क्षमता वा जनशक्ति योजनाको आवश्यकता र प्राथमिकताका आधारमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि सम्पूरक कोष शिर्षकमा रु. ६० लाख छुट्टाइएको छ ।
- यस गाउँपालिकाको अघिल्लो आर्थिक वर्षमा विनियोजन भएको १३ करोड ६२ लाख ६२ हजार रकममध्ये असार १० गतेसम्म अनुमानित चालुतर्फ रु. १ करोड २३ लाख ९९ हजार ९ सय ६३ पूँजगत तर्फ रु. ७ करोड २४ लाख २४ हजार ९ सय ५ गरी जम्मा रु. ८ करोड ४८ लाख २४ हजार ८ सय ६८ खर्च भएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अन्त्यमा

- यस नीति तथा कार्यक्रमबाट आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार भई उच्च आर्थिक वृद्धिदर हासिल हुने अपेक्षा राखिएको छ । प्रस्तुत बजेटबाट मानव विकास सूचकहमा क्रमशः सुधार हुँदै जानेमा विश्वस्त छु ।
- यस गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम एवं आगामी वर्ष २०७५।०७६ को बजेटका सिद्धान्त, उद्देश्य, प्राथमिकता र प्रमुख नीति उपर गाउँसभामा घनिभूत छलफल भई गाउँसभा सदस्यज्यूहरूले दिनुभएका सुझावहरू प्रस्तुत बजेटको आधारको रूपमा रहेका छन् । बजेट छलफलका क्रममा आ-आफ्नो तर्फबाट सुझाव दिनुहुने गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू, गाउँ कार्यपालिकाका पदाधिकारीज्यूहरू, कर्मचारीहरू, स्थानीय वृद्धिजीवि, नागरिक समाज तथा सामुदायिक एवं सामाजिक संघसंस्थाहरू, पत्रकार तथा सञ्चारकर्मीहरू र सबै छान्नाबासीहरूमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।
- गत वर्षका कार्यक्रम तथा आयोजनाहरू कार्यान्वयन एवं सम्पन्न गर्न आ-आफ्नो क्षेत्रबाट सहयोग पुऱ्याउनु हुने जनप्रतिनिधिज्यूहरू, कार्यपालिका एवं गाउँसभाका पदाधिकारीज्यूहरू, सम्पूर्ण कर्मचारीहरू, करदाताहरू, स्थानीय वृद्धिजीवि, उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरू, सरोकारवालाहरू, पत्रकार तथा सञ्चारकर्मीहरू, सरकारी, गैरसरकारी तथा सामुदायिक संस्थाहरू आमनागरिकहरू लगायत यस गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरूमा हार्दिक धन्यवाद दिँदै आगामी दिनहरूमा पनि बजेटको सफल कार्यान्वयनमा यहाँहरूबाट अझ बढी पारदर्शीता, मितव्ययिता, सहभागिता एवं थप उत्तरदायी भूमिकाको अपेक्षा राख्दछु ।
धन्यवाद !

मिति: २०७५ असार २२ गते

पावसरा थापा
उपाध्यक्ष
खप्तडछान्ना गाउँपालिका

आगामी वर्ष २०७५।०७६ का लागि विषयगत विनियोजित बजेट

क्र.सं.	विषयगत शीर्षक	विनियोजित बजेट (रु. हजारमा)	प्रतिशत
१	आर्थिक विकास	१३२००	
२	सामाजिक विकास	३९८४५	
३	पूर्वाधार विकास	५०८५५	
४	वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन	५५५०	
५	संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह	५००	
	कूल बजेट	१०९९५०	

मार्गनिर्देशन अनुरूप क्षेत्रगत विषयका आधारहरु

(क) आर्थिक विकास

- कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि कार्यक्रम
- आधुनिक, व्यवसायिक र विविधिकरण युक्त कृषि प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरु
- कृषकहरुको क्षमता अभिवृद्धि
- कृषि बजारको प्रवर्द्धन र विकास
- समूहगत कृषकहरुलाई प्रोत्साहन
- व्यवसायिक पशुपालन तथा पशु आहार एवं स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम
- धार्मिक एवं ऐतिहासिक पर्यटन, पर्या-पर्यटन, साहसिक पर्यटनको सम्भावनाको पहिचान र विकास
- सहकारी तथा वित्तीय क्षेत्रको विकास र प्रवाह
- परम्परागत घरेलु तथा लघुउद्योग सञ्चालन तथा प्रवर्द्धन
- व्यापार व्यवसाय तथा वाणिज्य क्षेत्रको विकास सम्बन्धी कार्यहरु

(ख) सामाजिक विकास

- आधारभूत शिक्षा
- शैक्षिक गुणस्तरमा सुधार
- शैक्षिक संस्थाहरुको भौतिक संरचना निर्माण तथा सुधार
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको उपलब्धता
- स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन एवं स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन
- पोषण कार्यक्रम (महिला तथा बालबालिकाका लागि)
- खानेपानी आयोजनाको सञ्चालन र मर्मत सम्भार
- सरसफाई सम्बन्धी विविध अभियान तथा कार्यक्रमहरु
- स्थानीय धर्म, संस्कृतिहरु एवं पर्व र जात्राहरुको संरक्षण एवं प्रवर्द्धन र विकास
- खेलकूद विकास तथा महोत्सव आयोजना र मनोरञ्जनका क्रियाकलाप
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (महिला, बालबालिका, जेष्ठनागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दलित, आदिवासी, जनजाति) लक्षित कार्यक्रम

(ग) पूर्वाधार विकास

- स्थानीय सडक तथा पुल सम्बन्धी आयोजना र सोको मर्मत सुधार तथा अधुरा आयोजना पूरा गर्ने कार्य
- सडक निर्माण गर्दा जग्गा विवाद नहुने कम क्षति पुऱ्याउने खालका स्थानहरुमा पर्ने गरी सडक आयोजना छनौट
- साना सिँचाई आयोजनाको सञ्चालन र मर्मत सम्भार सम्बन्धी कार्य
- वडा कार्यालयलाई जोडने स्थानीय सडक आयोजना
- वडा कार्यालयको भवन निर्माण तथा अन्य सामुदायिक भवन निर्माण कार्यहरु
- शहरी विकासलाई व्यवस्थित गर्ने (नाली, सडक, पार्क) जस्ता कार्यहरु
- ऊर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत (वैकल्पिक ऊर्जा समेत) सम्बन्धी आयोजना
- सञ्चार, प्रविधि उपकरण जडान सम्बन्धी कार्यहरु

(घ) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

- सार्वजनिक तथा प्रति जग्गाहरुमा र सडकको किनारामा वृक्षारोपण
- ग्रामीण एवं शहरी क्षेत्रभित्र रहेका सार्वजनिक क्षेत्रको फोहरमैला व्यवस्थापन र डम्पिङ साइटको व्यवस्थापन
- वन तथा भू-संरक्षण
- वातावरण संरक्षण एवं जलवायु परिवर्तन
- जलाधारहरुको संरक्षण एवं जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण
- नदी नियन्त्रण तथा तटबन्धन र पहिरो नियन्त्रण सम्बन्धी आयोजनाहरु
- विपद व्यवस्थापन कार्य : खोजी तथा उद्धार, पुनःस्थापना र राहत तथा क्षतिपूर्ति

(ङ) संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

- सामान्य सेवा प्रवाह
- पञ्जिकरण व्यवस्थापन

- सूचना प्रविधि युक्त सुशासन प्रवर्द्धन
- स्थानीय तथ्याङ्क संकलन र अभिलेख व्यवस्थापन
- जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको अध्ययन अवलोकन भ्रमण र क्षमता विकास
- राजस्व परिचालन तथा राजस्व प्रशासन सुदृढीकरण
- सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सुधार
- अन्तर निकाय समन्वय (शान्ति सुरक्षा, सहकार्य आदि)
- उपभोक्ताहरूको क्षमता विकास
- वित्तीय व्यवस्थापन, लेखा परीक्षण र बेरुजु फछ्यौट
- गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय र वडा कार्यालयहरूको सुदृढीकरण
- अन्यत्र समावेश हुन नसकेका कार्यहरू

गाउँपालिकामा सञ्चालित कार्यक्रम तथा आयोजनाहरू

- **गाउँपालिकाबाट सञ्चालित विषयगत कार्यक्रम तथा आयोजनाहरू**
 - (क) आर्थिक विकास
 - (ख) सामाजिक विकास
 - (ग) पूर्वाधार विकास
 - (घ) वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन
 - (ङ) संस्थागत क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन
- **वडास्तरबाट सञ्चालित कार्यक्रम तथा आयोजनाहरू**
- **सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण**
- **स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास (LGCDP) कार्यक्रम**
- **सशर्त अनुदानका कार्यक्रमहरू**
 - शिक्षा कार्यक्रम
 - स्वास्थ्य कार्यक्रम
 - कृषि तथा पशु कार्यक्रम
 - राष्ट्रिय ग्रामीण तथा नवीकरणीय ऊर्जा कार्यक्रम
 - वातावरणीय सरसफाई आयोजना
 - सामुदायिक तथा कवुलियती वन विकास कार्यक्रम
 - समाज कल्याण (जेष्ठनागरिक)
 - बाल कल्याण कार्यक्रम
 - महिला विकास कार्यक्रम
 - खेलकूद विकास कार्यक्रम
- **बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम**
- **भोलुङ्गेपुल कार्यक्रम**

आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकायहरू

- गाउँपालिकाको कार्यालय
- वडा कार्यालयहरू (७ वटा)
- शिक्षा शाखा
- स्वास्थ्य शाखा
- कृषि सेवा तथा पशु सेवा शाखा
- बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम

आर्थिक ऐन, २०७५

(खप्तडछान्ना गाउँपालिकाको अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको विधेयक)

गाउँसभाबाट स्वीकृत मिति : २०७५।०३।२२

प्रस्तावना : खप्तडछान्ना गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त स्थानीय कर तथा शुल्क संकलन गर्ने, छुट दिने तथा आय संकलनको प्रशासनिक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २२८ को उपधारा (२) बमोजिम खप्तडछान्ना गाउँसभाले यो ऐन बनाई लागू गरेको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :** (१) यस ऐनको नाम “आर्थिक ऐन, २०७५” रहेको छ ।
(२) यो ऐन २०७५ साल श्रावण १ गतेदेखि खप्तडछान्ना गाउँपालिका क्षेत्रमा लागू हुनेछ ।
२. **सम्पत्ति कर :** (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाको स्वामित्वमा रहेको जग्गा र त्यस्तो जग्गामा बनेको भौतिक संरचनाहरूलाई एकीकृत रूपमा हिसाब गरी सम्पत्ति कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । तर गुठी जग्गामा सम्पत्ति कर लगाइने छैन ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम लगाइने सम्पत्ति करको दर अनुसूची (१) मा उल्लेख भएबमोजिम हुनेछ ।
(३) यस दफा बमोजिम सम्पत्ति कर लगाउँदा घर जग्गाको आकार, प्रकार, बनौट र उपयोग, अचल सम्पत्तिको उत्पादनशील उपयोगको अवस्था, नागरिकको जीवनस्तर, आर्थिकस्तर, कर तिर्न सक्ने क्षमता, अचल सम्पत्तिको प्रचलित बजारमूल्य तथा हासमूल्य समेतलाई विचार गरी कार्यपालिकाले आवश्यक कार्यविधि बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।
३. **भूमि कर (मालपोत) :** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र अनुसूची (२) बमोजिम भूमि कर (मालपोत) लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । तर दफा २ बमोजिम सम्पत्ति कर लगाएको जग्गामा भूमिकर (मालपोत) लगाइने छैन ।
४. **घर जग्गा बहाल कर :** (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्तिले घर, गोठ, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, सेड (छप्पर), कारखाना, जग्गा वा पोखरी पूरै वा आंशिक तवरले बहालमा दिएकोमा वार्षिक बहाल रकममा बहाल कर लगाउन सक्नेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम लगाइने घरजग्गा बहाल करको दर अनुसूची (३) मा उल्लेख भएबमोजिम हुनेछ ।
(३) उपदफा (१) बमोजिम लगाइने बहाल रकम निर्धारण गर्नको लागि गाउँपालिकाले घरजग्गा रहेको स्थान तथा संरचनाको प्रकारको आधारमा न्यूनतम बहाल मूल्य तोकी सोही आधारमा बहाल रकम निर्धारण गरी कर लिन सक्नेछ ।
५. **व्यवसाय कर:** (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र व्यापार, व्यवसाय वा सेवामा पूँजीगत लगानी र आर्थिक कारोबारका आधारमा व्यवसाय कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
(२) उप दफा (१) बमोजिम व्यापार, व्यवसाय तथा सेवा संचालन गर्न चाहने व्यक्ति वा संस्थालाई व्यवसाय दर्ता गरी व्यवसाय इजाजत प्रदान गरिनेछ । इजाजत प्राप्त व्यवसायीहरूले वार्षिक रूपमा व्यवसाय कर चुक्ता गरी व्यवसाय नवीकरण गर्नु पर्नेछ ।
(३) उपदफा (२) बमोजिम प्रदान गरिने व्यवसाय इजाजत दस्तुरको दर व्यापार, व्यवसाय तथा सेवा संचालन गर्न लाग्ने लगानीको आधारमा अनुसूची (४) मा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
(४) उपदफा (२) बमोजिमको इजाजत विना गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै पनि व्यापार, व्यवसाय तथा सेवा संचालन गर्न पाइने छैन ।
(५) यस दफा बमोजिमको कर उठाउनका लागि आवश्यक पर्ने कार्यविधि गाउँ कार्यपालिकाले स्वीकृत गरी लागू गर्न सक्नेछ ।
६. **जडिबुटी, कवाडी र जीवजन्तु कर :** (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले ऊन, खोटो, जडिबुटी, वनकस, कवाडी माल र प्रचलित कानूनले निषेध गरिएको जीवजन्तु बाहेकका अन्य मत्तु वा

मारिएका जीवजन्तुको हाड, सिङ, प्वाँख, छाला जस्ता वस्तुको व्यवसायिक कारोबार गरेवापत अनसूची (५) बमोजिम जडिबुटी, कवाडी तथा जीवजन्तु कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

स्पष्टीकरण: यस दफाको प्रयोजनको लागि कारोबार भन्नाले विक्रेताले जारी गरेको विल वा वीजक वा लेनदेन भएको जनिने प्रमाणलाई सम्झनु पर्दछ र गाउँपालिकाले कर लगाउँदा कारोबार रकमको निश्चित प्रतिशतका दरले लगाउने छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमका वस्तुको व्यवसायिक कारोबार गर्ने ब्यक्ति वा संस्थालाई गाउँपालिकाले व्यवसाय इजाजत दिँदा कर बुझाउने शर्त र विधि समेत तोकिएको इजाजत दिनेछ ।

७. **सवारी साधन कर :** (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सवारी साधनमा प्रदेशले सवारी साधन कर लगाउने र उठाउनेछ । तर टाँगा, रिक्सा, अटो रिक्सा र विद्युतीय रिक्सा तथा स्कुटरमा गाउँपालिकाले सवारी साधन कर लगाउने र उठाउनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गाउँपालिकाले लगाउने भनी तोकिएका सवारी साधनहरूको दर्ता, नवीकरण र सवारी साधन करको दर अनुसूची (६) बमोजिम हुनेछ ।

(३) प्रदेशले लगाएको सवारी साधन कर रकमबाट गाउँपालिकाले प्राप्त गर्ने हिस्सा प्रचलित संघीय र प्रदेश कानूनमा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

८. **सवारी साधन सञ्चालन तथा प्रवेश अनुमति कर :** (१) गाउँपालिकाले आफूले निर्माण गरेका वा रेखदेख तथा व्यवस्थापन गरेका गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सडकहरू प्रयोग गरी व्यवसायिक रूपमा गुडने बस, जीप, ट्रक, ट्रयाक्टर आदि जस्ता सवारी साधनमा गाउँपालिकाले सवारी साधन सञ्चालन तथा प्रवेश अनुमति कर लगाउने र उठाउनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गाउँपालिकाले लगाउने भनी तोकिएका सवारी साधनहरूको सवारी साधन सञ्चालन तथा प्रवेश अनुमति करको दर अनुसूची (७) बमोजिम हुनेछ ।

स्पष्टीकरण: यस दफाको प्रयोजनका लागि सवारी साधन सञ्चालन तथा प्रवेश अनुमति कर भन्नाले गाउँपालिकाले सडक मर्मत, सुधार तथा पहिरो पन्छाउने प्रयोजनार्थ लगाइएको कर भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

(३) यो दफा संघ तथा प्रदेश कानूनसँग बाझिन गएमा बाझिएको हदसम्म स्वतः अमान्य हुनेछ ।

९. **विज्ञापन कर :** (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने विज्ञापन, प्रचारप्रसार आदिका लागि राख्न दिने साइनबोर्ड, ग्लोबोर्ड, स्टल आदिमा अनुसूची (८) बमोजिम विज्ञापन कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कर उठाउनका लागि आवश्यक पर्ने कार्यविधि गाउँ कार्यपालिकाले स्वीकृत गरी लागू गर्न सक्नेछ ।

(३) यस दफा बमोजिम गाउँपालिकाले उठाएको विज्ञापन कर वापतको रकम प्रचलित संघीय र प्रदेश कानून बमोजिम सम्बन्धित प्रदेशसँग बाँडफाँड गरिनेछ ।

१०. **मनोरञ्जन कर :** (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र संचालित सिनेमाहल, सांस्कृतिक प्रदर्शनहल, थियटर सङ्गीत, मनोरञ्जन प्रदर्शनस्थल, जादू, सर्कस, चटक जस्ता मनोरञ्जन व्यवसाय सेवामा प्रदेश कानूनले तोके बमोजिम मनोरञ्जन कर लगाई असूल उपर गरिनेछ ।

तर प्रदेश कानून वनिनसकेको अवस्थामा यस दफा बमोजिम गाउँपालिकाले अनुसूची (९) बमोजिमको दरमा मनोरञ्जन कर लगाइने र उठाइनेछ ।

(२) उप दफा (१) बमोजिम गाउँपालिकाले उठाएको मनोरञ्जन कर वापतको रकम प्रचलित संघीय र प्रदेश कानून बमोजिम सम्बन्धित प्रदेशसँग बाँडफाँड गरिनेछ ।

११. **बहाल बिटौरी शुल्क :** (१) गाउँपालिकाले आफूले निर्माण, रेखदेख वा संचालन गरेका देहाय बमोजिमका सम्पत्तिहरूमा अनुसूची (१०) बमोजिमको दरमा बहाल बिटौरी शुल्क लगाउन र उठाउन सक्नेछ :

(क) आफूले निर्माण गरेका वा आफ्नो स्वामित्वमा रहेका भवन, जग्गा वा अन्य सम्पत्ति,

(ख) आफ्नो रेखदेखमा रहेको सार्वजनिक स्थल, ऐलानी जग्गा वा बाटोको छेउको जग्गामा भएका अस्थायी टहरा, छाप्रा वा पसल वा आवास,

(ग) गाउँपालिकाले तोकेको सार्वजनिक स्थल, हाटबजार, मेला, जात्रा आदिमा थापेका पसल,
(२) उपदफा (१) को खण्ड (क) र (ख) बमोजिमको सम्पत्तिमा बहाल बितौरी शुल्क उठाउनका लागि कार्यपालिकाले न्यूनतम दर निर्धारण गरी बोलपत्र वा दरभाउ पत्र वा डाँक बढाबढको माध्यमबाट बहालमा दिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) को खण्ड (ग) बमोजिमको सम्पत्तिमा बहाल बितौरी शुल्क उठाउनका लागि गाउँपालिकाले त्यस्तो स्थानमा खरीद बिक्री हुने वस्तु तथा सेवा एवं कारोबारको आधारमा तोकेको न्यूनतम बहाल बितौरी शुल्कको दरमा बोलपत्र वा दरभाउ पत्र वा डाँक बढाबढको माध्यमबाट बहाल बितौरीमा दिन सकिनेछ ।

(४) उपदफा (२) र (३) बमोजिम बहाल बितौरीमा दिँदा शर्त सहित सम्भौता गरी दिनु पर्नेछ ।

१२. पार्किङ्ग शुल्क : (१) गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र तोकेको पार्किङ्गस्थलमा सवारी साधनलाई पार्किङ्ग सुविधा उपलब्ध गराएवापत पार्किङ्ग गर्ने समयको आधारमा अनुसूची (११) मा उल्लेख भएबमोजिमको दरमा पार्किङ्ग शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

(२) गाउँपालिकाले उपदफा (१) बमोजिम तोकेको स्थान बाहेक अन्य स्थानमा सवारी पार्किङ्ग गर्न रोक लगाउन सक्नेछ । तर राजमार्ग तथा सहायक राजमार्गको सडक अधिकार क्षेत्रभित्र यस दफा बमोजिम सवारी पार्किङ्ग गराइने र शुल्क लगाइने छैन ।

(३) गाउँपालिकाले सवारी पार्किङ्ग क्षेत्र निर्धारण गर्दा सवारी आवागमनमा बाधा नपुग्ने गरी ट्राफिक प्रहरी कार्यालयसँगको समन्वयमा गर्नेछ ।

१३. सेवा शुल्क, दस्तुर : (१) गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र सञ्चालनमा रहेका केवलकार, ट्रेकिङ्ग, कायाकिङ्ग, क्यानोनिङ्ग, बञ्जी जम्प, जिपप्लायर, ज्याफ्टिङ्ग, प्याराग्लाइडिङ्ग लगायतका स्थानीय पर्यटन, मनोरञ्जन तथा साहसिक खेलकुद सम्बन्धी सेवा वा व्यवसायमा सेवा शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

तर सीमा नदी वा अर्को गाउँपालिका वा नगरपालिकाको क्षेत्रलाई समेटेर सञ्चालन हुने सेवा वा व्यवसायमा सेवा शुल्क लगाउँदा सम्बन्धित गाउँपालिकासँग समन्वय गरी लगाइनेछ ।

(२) गाउँपालिकाले निर्माण वा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरेका स्थानीय पूर्वाधार वा उपलब्ध गराएको देहायको कुनै सेवा उपयोग गरेवापत सम्बन्धित सेवा प्रदायक तथा सेवाग्राहीलाई सेवा शुल्क, दस्तुर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ :

(क) खानेपानी, विजुली, अतिथि गृह, धर्मशाला, पुस्तकालय, सभागृह र त्यस्तै अन्य सेवा सुविधा,

(ख) फोहोरमैला व्यवस्थापन, सरसफाई, ढल निकास, सडक बत्ती जस्ता सेवा सुविधा,

(ग) शौचालय, पार्क, स्नानगृह, पौडी पोखरी, व्यायामशाला, गेष्टहाउस, पर्यटकीय स्थल, छात्रावास, हाटबजार, पशु बधशाला, शबदाहगृह, धोवीघाट र त्यस्तै अन्य सुविधा,

(घ) सडक, बस पार्क, ढल, पुल जस्ता सेवा,

(ङ) अचल सम्पत्ति वा अन्य कुनै विषयको मूल्याङ्कन सम्बन्धी सेवा,

(च) गाउँपालिकाले प्रदान गर्ने सिफारिस सम्बन्धी कुनै सेवा,

(छ) ऐतिहासिक स्थल, पुरातात्विक स्थल एवं धार्मिक महत्वका सम्पदाको प्रवेश शुल्क ।

तर ऐतिहासिक स्थल, पुरातात्विक स्थल र धार्मिक महत्वका सम्पदामा प्रवेश गर्दा नेपाली नागरिकलाई यस प्रकरण बमोजिम शुल्क लिन पाइने छैन ।

(३) गाउँपालिकाले सहकारी संस्था, एफ.एम. रेडियो, “घ” वर्गको निर्माण व्यवसायी इजाजत, विद्यालय स्थापना, ट्युसन तथा कोचिङ्ग सेन्टर, औषधी पसल, स्थानीय व्यापारिक फर्मको दर्ता, अनुमति, नवीकरण तथा नियमन आदि सेवामा सेवा शुल्क दस्तुर तोकी लगाइने र उठाइनेछ ।

(४) दफा (१), (२) र (३) बमोजिम लगाइने सेवा शुल्क, दस्तुरको दर अनुसूची (१२) मा उल्लेख भएबमोजिम हुनेछ ।

१४. बिक्री तथा निकासी शुल्क : (१) गाउँपालिकाले आफ्नो स्वामित्वमा रहेको सम्पत्ति वा आफ्नो रेखदेखमा रहेको सार्वजनिक स्थलबाट उत्पादन हुने ढुंगा, गिट्टी, बालुवा, माटो, काठ दाउरा, जराजुरी, स्लेट आदि प्राकृतिक एवं खानीजन्य वस्तुहरूको बिक्री गर्न सक्नेछ ।

(२) गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र उत्पादन भै आफ्नो सिमाक्षेत्रभन्दा बाहिर निकासी हुने ढुंगा, गिट्टी, बालुवा, माटो, काठ दाउरा, जराजुरी, स्लेट आदि प्राकृतिक एवं खानीजन्य वस्तुको बाह्य निकासीमा निकासी शुल्क लगाउन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम गाउँपालिकाले गर्ने बिक्री तथा लगाउने निकासी शुल्कको दर अनुसूची (१३) मा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(४) कार्यपालिकाले आफ्नो प्रयोगमा नआउने पुराना र काम नलाग्ने वस्तु, उपकरण तथा सामानहरू लिलाम बिक्री गर्न सक्नेछ ।

(५) कार्यपालिकाले नागरिकको सुविधाको लागि विभिन्न फाराम तथा पुस्तकहरू वा अन्य सेवा बिक्री गर्न सक्नेछ ।

(६) गाउँपालिकाले आफ्नो सिमाक्षेत्र भन्दा बाहिर बिक्री तथा निकासी हुने घोडा, भैसीमा निकासी शुल्क लगाउन सक्नेछ ।

(७) उपदफा (१) बमोजिमका वस्तुहरू बिक्री तथा उपदफा (२) बमोजिमको निकासी शुल्क असूलीका लागि बिक्री तथा निकासीको परिमाण तथा दर निर्धारण गरी बोलपत्र, दरभाउ पत्र वा डाँक बहाबढको माध्यमबाट गरिनेछ ।

(८) यो दफा संघ तथा प्रदेश कानूनसँग बाझिन गएमा बाझिएको हदसम्म स्वतः अमान्य हुनेछ ।

१५. घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क : (१) घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क प्रदेश कानूनले तोके बमोजिम लगाइने र उठाइनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम उठेको रकम संघीय र प्रदेश कानून बमोजिम बाँडफाँड गरिनेछ ।

(३) घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क उठाउन गाउँपालिकामा साधन, स्रोत, प्रविधि, जनशक्ति तथा कार्यालय व्यवस्थापन नभएसम्म नेपाल सरकारले तोकेको कार्यालय माफत उठाइनेछ ।

१६. दण्ड जरिवाना : (१) गाउँपालिकाले निर्धारण गरेको कर, शुल्क तथा महसुल तोकिएको समयमा भुक्तानी नगरेमा सम्बन्धित कानूनमा दर तोकिएकोमा सोही बमोजिम र नतोकिएकोमा कार्यपालिकाबाट निर्धारित दरमा जरिवाना सहित बक्यौता असूल गर्नेछ ।

(२) गाउँपालिकाले उपदफा (१) बाहेक प्रचलित कानून पालना नगरेको कसूरमा लगाउने अन्य दण्ड जरिवाना रकम सम्बन्धित कानूनमा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१७. कर छुट : (१) वार्षिक रुपमा तिर्नुपर्ने राजस्व सोही आर्थिक वर्षको पहिलो चौमासिक भित्र र मासिक रुपमा तिर्नुपर्ने राजस्वको हकमा महिना समाप्त भएको सात दिनभित्र बुझाउने करदातालाई नियमानुसार लाग्ने राजस्वको क्रमशः दश र पाँच प्रतिशत छुट दिइनेछ ।

(२) संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय सरकार, कुटनीतिक नियोग, गुठी र लाभको उद्देश्य नराखी सञ्चालन हुने संघसंस्थाको सम्पत्ति, वस्तु तथा कारोबारमा यस ऐन बमोजिमको कर लिइने छैन ।

स्पष्टीकरण: लाभको उद्देश्य नराखी सञ्चालन हुने संघसंस्था भन्नाले सामुदायिक अस्पताल तथा स्वास्थ्य केन्द्र, विश्वविद्यालय र सोका आंगिक कलेजहरू, सरकारी वा सामुदायिक विद्यालयहरू, सार्वजनिक पुस्तकालय, वाचनालाय, बालगृह, अनाथाश्रम, बृद्धाश्रम जस्ता सामाजिक संघसंस्था सम्भन्नु पर्दछ ।

(३) विपद् वा अन्य यस्तै प्रकृतिका विशेष परिस्थितिको कारणले करदाताहरूले कर भुक्तानी गर्न नसक्ने अवस्था आएमा सोको स्पष्ट कारण खुलाई गाउँसभाको निर्णय बमोजिम कर वा जरिवाना छुट दिन सकिनेछ ।

(४) कानूनमा व्यवस्था भएको अवस्थामा बाहेक गाउँपालिकाको कुनै निकाय वा अधिकारीले कुनै प्रकारको कर, शुल्क, महसुल, दण्ड, जरिवाना छुट दिन पाउने छैन ।

तर स्थानीय आर्थिक कृयाकलापमा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने किसिमका उद्योग व्यबसायमा निश्चित अवधिसम्म सभाले बनाएको कानून बमोजिम कर, दस्तुर, शुल्क छुट दिन बाधा पर्ने छैन ।

१८. प्रशासकीय पुनरावलोकन र पुनरावेदन : (१) गाउँपालिकाले गरेको कर, शुल्क, महसुल, दण्ड, जरिवाना सम्बन्धी निर्णयमा चित्त नबुझेमा करदाताले गाउँपालिकामा प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम परेको निवेदन उपर प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि कार्यपालिकाले अध्यक्षको अध्यक्षतामा सम्बन्धित विषय विज्ञ समेत रहने गरी तीन सदस्यीय राजस्व प्रशासकीय पुनरावलोकन समिति गठन गर्नेछ । यस्तो समितिमा कर निर्धारणमा संलग्न पदाधिकारी वा कर्मचारीको सहभागिता रहनेछैन ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम पुनरावलोकनको लागि प्राप्त भएको निवेदन उपर पैंतिस दिनभित्र छानविन तथा निर्णय गरी सम्बन्धित व्यक्तिलाई निर्णयको जानकारी दिनु पर्नेछ ।

(४) गाउँपालिकाले तोकिएको समयमा यस दफा बमोजिम प्रशासकीय पुनरावलोकन नगरेको कारणले करदालाई थप आर्थिक भार पर्न गई हानी नोक्सानी पर्न गएमा गाउँपालिकाले त्यसको क्षतिपूर्ति दिनु पर्दछ ।

१९. ठेक्का आह्वान गर्न सक्ने : (१) यस ऐन बमोजिम संकलन गर्ने सेवा शुल्क र दस्तुर कार्यपालिकाले आवश्यकता अनुसार एक आर्थिक वर्षको लागि आय ठेक्का बन्दोवस्त गरी संकलन गर्न सक्नेछ ।

तर, आन्तरिक आय वृद्धि हुने देखिएमा वा पटक पटक ठेक्का बन्दोवस्त गर्दा प्रशासनिक दायित्व बढ्न जाने अवस्थामा बढीमा दुई वर्षसम्मको लागि एकैपटक ठेक्का बन्दोवस्त गर्न सकिनेछ ।

(२) यस दफा बमोजिमको आय ठेक्का दिदा आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट स्थायी लेखा नम्बर वा मूल्य अभिवृद्धि कर दर्ता प्रमाण पत्र प्राप्त गरेका व्यक्ति, फर्म, संस्था वा कम्पनीले मात्र प्रतिस्पर्धा गर्ने गरी व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(३) गाउँपालिकाले सामान्यतया आर्थिक वर्ष शुरु हुनुभन्दा अगावै ठेक्का बन्दोवस्त गरी ठेक्का सम्भौता कार्य सम्पन्न गरिसक्नु पर्नेछ ।

(४) गाउँपालिकाले कर संकलन गर्न सामान्यतया ठेक्का बन्दोवस्त गरिने छैन । तर जडिबुटी, कवाडी र जीवजन्तुकर तथा विज्ञापन कर संकलन गर्न ठेक्का बन्दोवस्त नै गर्नु पर्ने अवस्थामा सभाको निर्णय गराई ठेक्कामा संकलन गर्न सकिनेछ ।

(५) यस दफा बमोजिम गरिने आय ठेक्का बन्दोवस्तका लागि बोलपत्र, दरभाउपत्र तथा डाँक बढाबढ सम्बन्धी कार्यविधि र पट्टा कबुलियत, धरौटी, किस्ता र ठेक्का तोड्ने जस्ता कार्यविधिहरु अर्को व्यवस्था नभएसम्म स्थानीय निकाय (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६४ (संशोधन समेत) लाई आधार मानी गरिनेछ ।

२०. सहयोग गर्नुपर्ने : संघीय तथा प्रदेश सरकारका कार्यालयहरुले गाउँपालिकाको राजस्व असुली कार्यमा आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

२१. प्रगतिशील कर प्रणाली अवलम्बन गरिने : गाउँपालिकाले गरेको दर निर्धारण गर्दा गरिब तथा विपन्न वर्गलाई कम बोझ पर्ने गरी प्रगतिशील कर प्रणाली अवलम्बन गर्नुपर्नेछ ।

२२. कार्यविधि बनाउन सक्ने : (१) ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्नको लागि गाउँपालिकाले आवश्यक कार्यविधि वा निर्देशिका बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम बनेको कार्यविधि वा निर्देशिका सम्बन्धित कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भई सार्वजनिक भए पछि लागू हुनेछ ।

२३. प्रचलित कानून बमोजिम हुने : यस ऐनमा उल्लेख गरिएका विषयहरुमा यसै बमोजिम र उल्लेख नगरिएका विषयमा प्रचलित कानूनमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।

अनुसूची-१
(ऐनको दफा २ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)
सम्पत्ति करको दर

करयोग्य सम्पत्तिको मूल्य	करको दर (वार्षिक)
दश लाख रुपैयाँसम्मको मूल्यांकनमा	एक मुष्ट रु ...
एघार लाखदेखि पचास लाख रुपैयाँसम्म	प्रति लाख रु
एकाउन्न लाख देखि एक करोड रुपैयाँसम्म	प्रति लाख रु
एक करोड एक लाख देखि दुई करोड रुपैयाँसम्म	प्रति लाख रु
दुई करोड एक लाख रुपैयाँदेखि तिन करोड रुपैयाँसम्म	प्रति लाख रु
तिन करोड एक लाख रुपैयाँदेखि पाँच करोड रुपैयाँसम्म	प्रति लाख रु
पाँच करोड एक लाखदेखि दश करोड रुपैयाँसम्म	प्रति लाख रु
दश करोड रुपैयाँभन्दा माथि	प्रति लाख रु

नोट : मूल्यांकन रकमलाई रु. लाखमा (Round Figure) मा परिणत गरी करको दर निर्धारण हुनेछ ।

अनुसूची-२
(ऐनको दफा ३ सँग सम्बन्धित)
भूमिकर (मालपोत) को दर

१. मालपोत

अब्वल, दोयम, सिम र चहार जुनसुकै किसिमभित्र परेका खेत, पाखो/बारी कित्ताको आधारमा प्रति कित्ता रु. ५ (पाँच) का दरले भूमिकर/मालपोत लिइनेछ ।

..... रोपनी/विगाहभन्दा कम क्षेत्रफलमा दर (रकम रु.) प्रति कित्ता				
जग्गाको किसिम	अब्वल	दोयम	सिम	चहार
खेत	रु. ५	रु. ५	रु. ५	रु. ५
पाखो/बारी	रु. ५	रु. ५	रु. ५	रु. ५
..... रोपनी/विगाह देखिरोपनी/विगाहसम्मको क्षेत्रफलमा दर (रकम रु.) प्रति रोपनी/विगाह				
जग्गाको किसिम	अब्वल	दोयम	सिम	चहार
खेत				
पाखो/बारी				
..... रोपनी/विगाहभन्दा बढी क्षेत्रफलमा दर (रकम रु.) प्रति रोपनी/विगाह				
जग्गाको किसिम	अब्वल	दोयम	सिम	चहार
खेत				
पाखो/बारी				

२. भूमि कर

भूमिको उत्पादकत्व वा व्यापारीक, आवासीय, कृषि, वन पाखो वा बगर आदि उपयोगिताका आधारमा

जग्गाको किसिम	भूमिकर प्रति रोपनी/कठ्ठा रु.
व्यापारीक	
आवासीय	
कृषि	
वन, पाखो वा बगर	

द्रष्टव्य :

- (१) नापी सम्पन्न भई नसकेका र मालपोत ऐन, २०३४ लागू नभएका क्षेत्रका जग्गाको हकमा नापी हुनुभन्दा अधिको कित्ताको आधारमा प्रति कित्ता रु. ५ (पाँच) का दरले भूमिकर/मालपोत लिइनेछ ।
- (२) चिया, रबर खेती र निजी वन लगाएको जग्गाको मालपोत दर सम्बन्धित जग्गा रहेको किसिम अनुसारको दरमाप्रतिशत छुट गरी लिइनेछ ।
- (३) मालपोत वा भूमिकरको कूल रकम वार्षिकरुपैयाँभन्दा कम हुने भएमा न्यूनतम वार्षिक मालपोत वा भूमिकर रुपैयाँ कायम गरिनेछ ।
- (४) भूमिकर लगाइने जग्गामा मालपोत लगाइने छैन ।

अनुसूची-३

(ऐनको दफा ४ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

घर जग्गा बहाल करको दर

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्तिले घर, गोठ, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, सेड (छप्पर), कारखाना, जग्गा वा पोखरी पूरै वा आंशिक तवरले बहालमा दिएकोमा वार्षिक बहाल रकममा १० (दस) प्रतिशतका दरले बहाल कर लिइनेछ।

अनुसूची-४

(ऐनको दफा ५ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

व्यवसाय इजाजत (दर्ता नवीकरण) दस्तुरको दर

क्र.सं.	व्यवसायको किसिम	व्यवसाय	दस्तुर रकम रु.	कैफियत
१	व्यापार	चिया/नास्ता होटल	५००	
२		गेष्ट हाउस होटल	-	
३		किराना होलसेल	१०००	
४		किराना खुद्रा/स्टेशनरी	५००	
५		कपडा	१०००	
६		मोबाइल ग्यालरी	१०००	
७		इलेक्ट्रोनिक्स	१०००	
८		हार्डवेयर	१५००	
९		फर्निचर	१५००	
१०		खुद्रा मासु पसल	५००	
११		होजियारी/सिलाई कटाई	५००	
१२		कस्मेटिक	५००	
१३		फेन्सी/जुता पसल	१०००	
१४		सुन, चाँदी, तामा	१०००	
१५		आफर	५००	
१६	उद्योग	कुटानी पिसानी	१०००	
१७		सुधारिएको घट्ट	५००	
१८		१२ महिना चल्ने घट्ट	३००	
१९		६ महिना चल्ने घट्ट	२००	
२०		स मिल (काठ चिरान तथा फर्निचर निर्माण)	१०००	
२१	छाला तथा जुता उद्योग	५००		
२२	कृषि	गाई/भैसी फार्म	१०००	
२३		भेडा/बाखा फार्म	७००	
२४		हाँस/कुखुरा फार्म	५००	
२५		सुँगुर/बुँगुर फार्म	५००	
२६		माछा फार्म	५००	
२७		फलफूल फार्म	-	
२८		तरकारी फार्म	-	
२९	सेवा सञ्चालन	मेडिकल	१०००	
३०		भेटेनरी/एग्रोभेट	१०००	
३१	अन्य (घुम्ती व्यापार)	सुनचाँदी	५००	
		भाँडाकुँडा	५००	
		कपडा	३००	

अनुसूची-५

(ऐनको दफा ७ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

जडिबुटी, कवाडी, जीवजन्तु करको दर

क्र.सं.	करको किसिम	करको दर (रकम रु.)	कैफियत
(क)	ऊन, खोटो, जडिबुटी, वनकस		
१.	ऊन (प्राकृतिक, कृत्रिम, जगर) प्रति के.जी.		
२.	खोटो प्रति टिन	१० (दश)	
३.	जडिबुटीहरु क) सतुवा, वन लसुन, रातो च्याउ जस्ता बहुमूल्य जडिबुटीहरु प्रति के.जी. ख) बोजो, चिराइतो, रेतीजडा, धूपिजडा, माखिजडा, टिमुर जस्ता जडीबुटीहरु प्रति के.जी.	५० (पचास) ५ (पाँच)	
४.	वनकस (खर), बाबियो, मलहन पत्ता, छुवाली, पराल, वगास, निगालो, लोकता, पटेर, अम्लिसो (कुच्चो) प्रति के.जी.		
(ख)	कवाडी मालसामान .		
१.	खाली सीसी (वियर) बोटलको साइज हेरी प्रति गोटा		
२.	खाली सीसी (मदिरा र अन्य) ५०० एम.एल. भन्दा माथि प्रति गोटा		
३.	खाली सीसी (मदिरा र अन्य) ५०० एम.एल. भन्दा तल प्रति गोटा		
४.	प्लाष्टिक (बोटल, भाँडाकुँडा, पुराना जुता, चपल, ग्यालन र जर्किन आदि) प्रति के.जी		
५.	खाली बोरा : ५० के.जी सम्म खाद्यान्न अट्ने प्लाष्टिकका बोरा प्रति गोटा ५० के.जी. सम्म खाद्यान्न अट्ने जुटका बोरा प्रति गोटा १०० के.जी. सम्म खाद्यान्न अट्ने जुटका बोरा प्रति गोटा		
६.	तेलको टिन : १० लिटरभन्दा बढी अट्ने ठूलो प्रति गोटा १० लिटरभन्दा कम अट्ने सानो प्रति गोटा		
७.	पुनः प्रशोधन (रिसाइक्ली) गरी पुनः प्रयोग हुन सक्ने भ्रिण्डु (प्राकृतिक र कृत्रिम उनका टुक्रा) प्रति के.जी गार्मेण्टको कपडाको टुक्रा प्रति के.जी. जलेको मोविल प्रति लिटर जुट र प्लाष्टिकका बोरा प्रति के.जी. कार्पेटका टुक्रा प्रति के.जी. टायर ट्यूब प्रति के.जी. थोत्रो टिन प्रति के.जी. पुरानो ड्रम प्रति के.जी. पुराना कागज (अखबार, न्यूजप्रिन्ट) प्रति के.जी. पुराना अन्य कागज (कार्टुन समेत) प्रति के.जी. धातुका टुक्राहरु र पत्रुभइ काम नलाग्ने भएका धातु सामानहरु (क) फलाम प्रति के.जी. (ख) अन्य धातु (पित्तल, तामा आदि) प्रति के.जी. (ग) थोत्रिएर काम नलाग्ने मेशिनरी औजार प्रति के.जी. (घ) पोलिथिन पाइपका टुक्राहरु प्रति के.जी. (ङ) सिसा (लिड) को धुलो वा टुक्रा प्रति के.जी. (च) काँचको धुलो र टुक्रा प्रति के.जी.		
(ग)	प्रचलित कानूनले निषेध गरिएको जीवजन्तु वाहेकका अन्य मृत वा मारिएका जीवजन्तुको हाड, सिङ, प्वाँख, छाला हाँस, कुखुरा जस्ता पंछीहरुको प्वाँख प्रति के.जी. हाड प्रति के.जी. सिङ प्रति के.जी. खूर प्रति के.जी. छाला (ठूलो) प्रति गोटा छाला (सानो) प्रति गोटा		

अनुसूची-६

(ऐनको दफा ७ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

सवारी साधन करको दर

क्र.सं.	सवारी साधनको किसिम	वार्षिक करको दर (रकमरु)	कैफियत
१.	टाँगा		
२.	रिक्सा		
३.	अटोरिक्सा		
४.	विद्युतीय रिक्सा तथा स्कुटर		

अनुसूची-७

(ऐनको दफा ८ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

सवारी साधन सञ्चालन तथा प्रवेश अनुमति करको दर

क्र.सं.	सवारी साधन	वार्षिक दर	
१	मोटरसाइकल	५००	
२	जीप	१०००	
३	ट्रयाक्टर	१०००	
४	ट्रक	२०००	
५	बस	२०००	
६	एक्जाभेटर	५०००	
७	जेसिबी	३०००	
८	हाते ट्रयाक्टर घरायसी प्रयोजन भाडा प्रयोजनार्थ	- २००	
९	पटके सवारी प्रवेश अनुमति कर (एक पटक)	१००	

अनुसूची-८

(ऐनको दफा ९ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

विज्ञापन करको दर

विज्ञापन सामग्रीको किसिम	करको दर (रकम रु.)	कैफियत
ग्लो साइन बोर्ड, डिपिएस बोर्ड प्रति वर्ग फिट		
वालपेन्ट विज्ञापन प्रति वर्ग फिट		
व्यानर बढीमा एक महिनाको लागि प्रति गोटा	५०	

अनुसूची-९

(ऐनको दफा १० को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

मनोरञ्जन करको दर

क्र.सं.	मनोरञ्जन व्यवसायको किसिम	वार्षिक करको दर (रकम रु.)	कैफियत
१.	सिनेमा हल, सांस्कृतिक प्रदर्शनहल, थियटर सङ्गीत, मनोरञ्जन प्रदर्शनस्थल,		
२.	जादू, सर्कस, चटक		

अनुसूची-१०
(ऐनको दफा ११ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

बहाल बिटौरी शुल्कको दर

क्र.सं.	सम्पत्तिको किसिम	शुल्कको दर (रकम रु)	कैफियत
१.	आफुले निर्माण गरेका वा आफ्नो स्वामित्वमा रहेका (क) भवन प्रति कोठा/सटर (ख) जग्गा प्रति कठ्ठा/रोपनी (ग) अन्य सम्पत्ति		
२.	आफ्नो रेखदेखमा रहेको सार्वजनिक स्थल, ऐलानी जग्गा वा बाटोको छेउको जग्गामा भएका (क) अस्थाई टहरा प्रति गोटा (ख) छाप्रा प्रति गोटा (ग) पसल प्रति गोटा (घ) आवास प्रति वर्गफिट		
३.	सार्वजनिक स्थल, हाटबजार, मेला, जात्रा आदिमा थापेका पसल वर्गीकरण अनुसार प्रति पसल	१००	
४.	अन्य		

अनुसूची-११
(ऐनको दफा १२ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

पार्किङ्ग शुल्कको दर

क्र.सं.	सवारीको किसिम	पार्किङ्ग शुल्क प्रति घण्टा (रु)	कैफियत
१.	तोकेको पार्किङ्ग क्षेत्रमा पार्किङ्ग गरिने (क) बस, मिनीबस (ख) ट्रक, ट्र्याक्टर (ग) जीप, कार, भ्यान (घ) मोटरसाईकल (ङ) साइकल (च) गाडा (गोरु वा अन्य)		
२.	बस पार्कमा पार्किङ्ग गरिने (क) बस, मिनीबस (ख) ट्रक, ट्र्याक्टर (ग) जीप, कार, भ्यान		
३.	अन्य सवारी		

अनुसूची-१२
(ऐनको दफा १३ को उपदफा (१), (२) र (३) सँग सम्बन्धित)
सेवा शुल्क, दस्तुरको दर

क्र. सं.	सेवा वा व्यवसायको किसिम	रकम रु.	कैफियत
क)	सेवा शुल्क		
१.	गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालनमा रहेका स्थानीय पर्यटन, मनोरञ्जन तथा साहसिक खेलकुद सम्बन्धी देहायका सेवा वा व्यवसाय : (क) केवलकार (ख) ट्रेकिङ्ग (ग) कायाकिङ्ग (घ) क्यानोनिङ्ग (ङ) बज्जी जम्प (च) जिपफ्लायर (छ) च्यार्पटिङ्ग (ज) प्याराग्लाइडिङ्ग		
२.	गाउँपालिकाले निर्माण, संचालन वा व्यवस्थापन गरेका स्थानीय पूर्वाधार वा उपलब्ध गराएको देहायको कुनै सेवा : (क) खानेपानी (ख) विजुली (ग) अतिथि गृह, चमेनागृह (घ) धर्मशाला (ङ) पुस्तकालय (च) सभागृह (छ) फोहोरमैला व्यवस्थापन (ज) सरसफाई (झ) ढल निकास (ञ) सडक बत्ती (ट) शौचालय (ठ) पार्क (ड) स्नानगृह (ढ) पौडी पोखरी (ण) व्यायामशाला (त) गेष्टहाउस (थ) पर्यटकीय स्थल (द) छात्रावास (ध) हाटबजार (न) पशु बधशाला (प) शवदाहगृह (फ) धोबीघाट (ब) सडक (भ) बस पार्क (म) पुल (य) त्यस्तै अन्य सेवा सुविधा		
३.	ऐतिहासिक स्थल, पुरातात्विक स्थल एवं धार्मिक महत्वका सम्पदाको प्रवेश शुल्क		
ख)	दस्तुर		
१.	(क) अचल सम्पत्ति वा अन्य कुनै विषयको मूल्याङ्कन दस्तुर (ख) नक्शा पास निवेदन दस्तुर (ग) घर नक्शा पास दस्तुर प्रति वर्ग फिट ■ कच्ची ■ पक्की	३०० ६०० २ ५	

	(घ) नक्शा नामसारी	५००	
	(ङ) सर्जमिन	५००	
	(च) घर निर्माण सम्पन्न प्रमाणपत्र	१०००	
	(छ) छुट जग्गा सिफारिस	१५००	
	(ज) कित्ता काट सिफारिस	२००	
	(झ) मोहि नामसारी सिफारिस दस्तुर	-	
	(ञ) संघसंस्था दर्ता सिफारिस दस्तुर	५०००	
	(ट) मिलापत्र निवेदन दस्तुर	५००	
२.	अन्य सिफारिस, प्रमाणित दस्तुर तथा सेवा शुल्क सिफारिस		
	(क) उद्योग स्थापना सिफारिस	५०००	
	(ख) उद्योग ठाउँसारी सिफारिस	१०००	
	(ग) पसल ठाउँसारी	१०००	
	(घ) मदिरा पसल ठाउँसारी	१०००	
	(ङ) व्यापार व्यवसाय बन्द सिफारिस	-	
	(च) निजी विद्यालय स्थापना सिफारिस	१५०००	
	(छ) निजी विद्यालय थप कक्षा सञ्चालन सिफारिस	१५००	
	(ज) निजी विद्यालय ठाउँ सार्ने सिफारिस	५०००	
	(झ) विद्युत, टेलिफोन तथा धारा जडान सिफारिस	१००	
	(ञ) नागरिकता/प्रतिलिपि सिफारिस	५०	
	(ट) वैवाहिक अंगिकृत नागरिकता सिफारिस	५००	
	(ठ) जीवित रहेको सिफारिस	५०	
	(ड) पालन पोषणको सिफारिस	५०	
	(ढ) आर्थिक अवस्था कमजोर (विपन्न वा सम्पन्न)	५०	
	(ण) आदिवासी, जनजाती, दलित, अपाङ्गको पहिचान सिफारिस	-	
	(त) वैदेशिक रोजगारका लागि सिफारिस	५०	
	(थ) घर कायम	१००	
	(द) घर नम्बर	-	
	(ध) जग्गा नामसारी	२००	
	(न) जग्गाको हक कायम	५०	
	(प) जग्गाधनी प्रमाण हराएको सिफारिस	५०	
	(फ) मोहीको लगत कट्टा	५०	
	(ब) अंग्रेजी माध्यम सिफारिस	१५०	
	प्रमाणित दस्तुर तथा सेवा शुल्क		
	(क) घरबाटो प्रमाणित	५०	
	(ख) बसोवास प्रमाणित	५०	
	(ग) चार किल्ला प्रमाणित	४००	
	(घ) नाता प्रमाणित	५०	
	(ङ) जन्ममिति प्रमाणित	५०	
	(च) विवाह दर्ता	५०	
	(छ) विवाहित अविवाहित प्रमाणित	१००	
	(ज) जन्मदर्ता	१००	
	(झ) व्यक्तिगत विवरण	५०	
	(ञ) नाम, थर संशोधन	५०	
	(ट) फरक फरक नाम, थर, जन्ममिति भएको व्यक्ति एउटै हो भन्ने	४००	
	(ठ) हकवाला वा हकदार प्रमाणित	५००	
	(ड) संरक्षक प्रमाणित	५०	
	(ढ) मृतकसँगको नाता प्रमाणित	५०	
	(ण) निवेदन दर्ता (मुद्दा)	५००	
	(त) मिलापत्रको कागज गराउने	५००	
	(थ) दण्ड जरिवाना	३०%	
	(द) स्थलगत प्राविधिक सेवा शुल्क	५००	

	(ध) व्यक्तिगत घटना दर्ता विलम्ब शुल्क (न) मञ्जुरीनामा कागज गरेको (प) घर जग्गा गरेको लेखा जोखा (फ) बाहल कर लेखा जोखा (ब) उपभोक्ता/समूह दर्ता (भ) प्रस्तावना सिफारिस (म) योजना परेपछि सम्झौता सिफारिस (य) कार्यसम्पन्न सिफारिस (र) स्थानीय सेवा प्रवाह शुल्क १. स्वास्थ्य सेवा - विरामी दर्ता २. पशु सेवा - घोडा - गाई/भैंसी/गोरु - भेडा/बाख्रा (ल) उल्लेख नगरिएका अन्य सिफारिस, प्रमाणित तथा सेवा शुल्क	५० ५० ५० ५० २०० १०० १५०० ३००० १० ५० १० ५ १००	विपन्न/गरिव छुट भेटेनरी सेवा " "
३.	दर्ता, अनुमति नवीकरण दस्तुर (क) सहकारी संस्था (ख) एफ.एम. रेडियो (ग) "घ" वर्गको निर्माण व्यवसायी इजाजत (घ) संस्थागत विद्यालय स्थापना (ङ) ट्युसन तथा कोचिङ सेन्टर (च) स्थानीय व्यापारीक फर्म (छ) अन्य	२००० २००० ५००० ५००० १००० ३०००	

अनुसूची-१३

(ऐनको दफा १४ को उपदफा (३) र (६) सँग सम्बन्धित)

बिक्री तथा निकासी शुल्क दस्तुरको दर

क्र. सं.	विक्री तथा निकासी हुने वस्तु	शुल्क दस्तुर (रकम रु)	कैफियत
१.	प्राकृतिक एवं खानीजन्य वस्तुहरुको बिक्री : (क) ढुंगा ५'×५'×५' प्रति कट्टा (ख) गिट्टी प्रति कट्टा (ग) बालुवा प्रति कट्टा (घ) माटो प्रति कट्टा (ङ) काठ दाउरा (च) जराजुरी (छ) स्लेट प्रति गोटा	५० २ २ २ - - १	
२.	आफ्नो सिमाक्षेत्र भन्दा बाहिर निकासी हुने प्राकृतिक एवं खानीजन्य वस्तुको निकासी : (क) ढुंगा ५'×५'×५' प्रति कट्टा (ख) गिट्टी प्रति कट्टा (ग) बालुवा प्रति कट्टा (घ) माटो प्रति कट्टा (ङ) काठ दाउरा (च) जराजुरी (छ) स्लेट प्रति गोटा	१०० ५ ५ - - ५	
३.	आफ्नो सिमाक्षेत्र भन्दा बाहिर बिक्री तथा निकासी हुने पशुजन्य निकासी शुल्क : (क) घोडा (ख) भैंसी	१०० ५००	

स्थानीय विनियोजन ऐन, २०७५

खप्तडछान्ना गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५/२०७६ को सेवा र कार्यहरूको लागि स्थानीय सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने र विनियोजन, गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन गाउँसभाबाट स्वीकृत मिति : २०७५।०३।२२

प्रस्तावना: खप्तडछान्ना गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को सेवा र कार्यहरूको लागि सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने अधिकार दिन र सो रकम विनियोजन गर्न वाञ्छनीय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २२९ को उप-धारा (२) बमोजिम खप्तडछान्ना गाउँसभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस ऐनको नाम “खप्तडछान्ना गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७५” रहेको छ ।
(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
२. **आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को निमित्त सञ्चित कोषबाट रकम खर्च गर्ने अधिकार:** (१) आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को निमित्त गाउँ कार्यपालिका, वडा समिति, विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरूका निमित्त अनुसूची १ मा उल्लिखित चालु खर्च, पूँजगतखर्च र वित्तीय व्यवस्थाको रकम समेत गरी जम्मा रकम रु. २८,८८,१०,०००।- (अक्षररूपी अठ्ठाइस करोड अठ्ठासी लाख दस हजार रुपैयाँमात्र) मा नबढाई निर्दिष्ट गरिए बमोजिम सञ्चित कोषबाट खर्च गर्न सकिनेछ ।
३. **विनियोजन:** (१) यस ऐनद्वारा सञ्चित कोषबाट खर्च गर्न अधिकार दिइएको रकम आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को निमित्त खप्तडछान्ना गाउँपालिकाको गाउँ कार्यपालिका, वडा समिति र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरूको निमित्त विनियोजन गरिनेछ ।
(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कार्यपालिका, वडा समिति र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरूको निमित्त विनियोजन गरेको रकममध्ये कुनैमा बचत हुने र कुनैमा अपुग हुने देखिन आएमा गाउँ कार्यपालिकाले बचत हुने शीर्षकबाट नपुग हुने शीर्षकमा रकम सार्न सक्नेछ । यसरी रकम सार्दा एक शीर्षकबाट सो शीर्षकको जम्मा रकमको १० प्रतिशतमा नबढ्ने गरी कुनै एक वा एक भन्दा बढी शीर्षकहरूबाट अर्को एक वा एक भन्दा बढी शीर्षकहरूमा रकम सार्न तथा निकास र खर्च जनाउन सकिनेछ । पूँजगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थातर्फ विनियोजित रकम साँवा भुक्तानी खर्च र व्याज भुक्तानी खर्च शीर्षकमा बाहेक अन्य चालु खर्च शीर्षकतर्फ सार्न र वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गत साँवा भुक्तानी खर्चतर्फ विनियोजित रकम व्याज भुक्तानी खर्च शीर्षकमा बाहेक अन्यत्र सार्न सकिने छैन ।
तर चालु तथा पूँजगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थाको खर्च व्यहोर्न एक स्रोतबाट अर्को स्रोतमा रकम सार्न सकिनेछ ।
(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एक शीर्षकबाट सो शीर्षकको जम्मा स्वीकृत रकमको १० प्रतिशत भन्दा बढ्ने गरी कुनै एक वा एक भन्दा बढी शीर्षकहरूमा रकम सार्न परेमा गाउँ सभाको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

अनुसूचि-१

(दफा २ सँग सम्बन्धित)

नेपालको संविधानको धारा २२९ (२) बमोजिम
सञ्चित कोषबाट विनियोजन हुने रकम

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	अनुदान संख्या	शीर्षकको नाम	चालु खर्च	पूँजिगत खर्च	वित्तिय व्यवस्था	जम्मा
१	२	३	४	५	६	७
१		गाउँ कार्यपालिका	५,३१,१०	८,६४,००		१३,९५,१०
२		वडा समिति		२,४५,००		२,४५,००
३		सशर्त अनुदान (शिक्षा स्वास्थ्य, कृषि तथा पशु सेवा लगायत अन्य)	१२,४८,००			१२,४८,००
४		विषयगत शाखा				
५		ऋणको सावाँव्याज भुक्तानी				
६		लगानी (शेयर/ऋण)				

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

संकेत नं.

गाउँपालिकास्तर

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
				आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
					नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
१	वाठपाली मन्दिर	१ नं. वडा कार्कीगाउ	२०००००				√		
२	सेलाखेत सिचाई कुलो	२ नं. वडा	५०००००				√		
३	धनसेला सिचाई कुलो	२ नं. वडा	४०००००				√		
४	छडाखेत सिचाई कुलो	४ नं. वडा	५०००००				√		
५	रातामार्सा सिचाई पोखरी निर्माण	५ नं. वडा	५०००००				√		
६	मल्लो पुजारीगाउ सिचाई कुलो	६ नं. वडा	५०००००				√		
७	विडिगाड सिचाई कुलो	७ नं. वडा	५०००००				√		
८	दलित सामुदायिक भवन निर्माण	३ नं. वडा	३०००००				√		
९	नाडिखोला सिचाई कुलो	४ नं. वडा डूग्री	३०००००				√		
१०	ईश्वर निर्मावि डिजिटर शिक्षा संचालन	४ नं. वडा	५०००००				√		
११	डाडागाउ तडवन्धन	१ नं. वडा डाडागाउ	३०००००				√		
१२	कालिका मन्दिर घेरवार	१ नं. वडा डाडागाउ	१५००००				√		
१३	सामुदायिक भवन माफिगाउ	४ नं. वडा	५०००००				√		
१४	धामीखोला सिचाई कुलो	६ नं. वडा	५०००००				√		
१५	तल्लो बागापाटा सिचाई कुलो	२ नं. वडा	३०००००				√		
१६	छोरा खेत सिचाई कुलो	५ नं. वडा	३०००००				√		
१७	वामीली दुगेधारा निर्माण	३ नं. वडा	१०००००				√		
१८	मुसुराडी वाठपाली मन्दिर निर्माण	१ नं. वडा मूसुराडी	३०००००				√		
१९	कान,घुइकने,अर्याथ	४ नं. वडा	३०००००				√		
२०	कटानी पिसानी अनुदान	२ नं. वडा	२०००००				√		
२१	धर्तिबाडा तरकारी खेती अनुदान	७ नं. वडा	३०००००				√		
२२	गौरीशंकर प्रावि भवन निर्माण	४ नं. वडा	१०५००००				√		
२३	तिउने भुवाखडा घेरवार	६ नं. वडा	४०००००				√		
२४	वाठपाली सिरग उद्योग अनुदान	२ नं. वडा	१०००००				√		
२५	मालीमाडौ मन्दिर निर्माण	२ नं. वडा	४०००००				√		
२६	सेज देखी तल्लोगाउ सिचाई कुलो	२ नं. वडा	३०००००				√		
२७	गा.पा जग्गा खरिद	गा.पा	६००००००				√		
२८	कुखुरा पालन	गा.पा	२०००००				√		
२९	केरा खेती	गा.पा	५०००००				√		
३०	इडिभिङ्ग तालिम सहयोग	गा.पा	५०००००				√		
३१	समपुरक कोष	गा.पा	९५८०००				√		
जम्मा			१६९५८०००						

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

गाउँपालिकास्तर

संकेत नं./विषयगत शिर्षक : आर्थिक विकास

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
१	१०१०	कृषि			१०५००						
१.१	१०१०	समूहगत कृषिका लागि बीउबीजन तथा बोटविरोवा, टनेल आदि वितरण, नर्सरी, साना कृषि पोखरी, आधुनिक औजार तथा पाइप आदि व्यवस्थापन तथा अनुदान (चिराँकट्टे पोखरी)	आवश्यकतानुसार		८५००		वित्तीय समानिकरण				
१.२	१०१०	पशु तर्फ (औषधी र उपकरणहरू खरिद)	गाउँपालिका स्तर		५००		वित्तीय समानिकरण				
१.३	१०१०	युवा तथा महिला लक्षित व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी तालिम तथा अभिमुखीकरण	गाउँपालिका स्तर		५००			वित्तीय समानिकरण			
१.४	१०१०	कृषि अवलोकन भ्रमण	गाउँपालिका स्तर		१०००		वित्तीय समानिकरण				
२	१०२०	उद्योग तथा वाणिज्य			६५०						
२.१	१०२०	कुटानी, पिसानी, आरण, छाला उद्योग, सिलाई कटाई लगायत घरेलु तथा साना उद्योग सञ्चालन अनुदान	गाउँपालिका स्तर		२००		वित्तीय समानिकरण				
२.२	१०२०	महिला लक्षित घरेलु तथा साना उद्योग, व्यवसायिक सीप तथा उद्यमशिलता कार्यक्रम	गाउँपालिका स्तर		१००		वित्तीय समानिकरण				
२.३	१०२०	दलित लक्षित घरेलु तथा साना उद्योग, व्यवसायिक सीप तथा उद्यमशिलता कार्यक्रम	गाउँपालिका स्तर		१००		वित्तीय समानिकरण				
२.४	१०२०	युवा जागरण, सशक्तिकरण, युवा सीप, उद्यमशिलता तथा नेतृत्व विकास	गाउँपालिका स्तर		१००		वित्तीय समानिकरण				
२.५	१०२०	दलित आफर बयाना	बडा नं. ६		१५०		वित्तीय समानिकरण				
३	१०३०	पर्यटन			३००						
३.१	१०३०	पर्यटकिय प्रोफाइल निर्माण	गाउँपालिका स्तर		३००		वित्तीय समानिकरण				
४	१०४०	सहकारी									
५	१०५०	वित्तीय क्षेत्र									
जम्मा						११४५०					

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

गाउँपालिकास्तर

संकेत नं./विषयगत शिर्षक : सामाजिक विकास

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
६	२०१०	शिक्षा			१००००						
६.१	२०१०	कोटीखेत मा.वि. गेट सहित घेरवार	वडा नं. ६		४००		वित्तीय समानिकरण				
६.२	२०१०	महेश्वरी मा.वि. शौचालय युरिनल सहित निर्माण	वडा नं. ७		३००		वित्तीय समानिकरण				
६.३	२०१०	ईश्वर नि.मा.वि. घाटखोला भवन तला थप	वडा नं. ४		१५००		वित्तीय समानिकरण				
६.४	२०१०	मेल्लडी मा.वि. लम्तडा बाँकी घेरवार	वडा नं. ३		५००		वित्तीय समानिकरण				
६.५	२०१०	लामातोला उ.मा.वि. तटबन्धन	वडा नं. २		१५०		वित्तीय समानिकरण				
६.६	२०१०	जगदम्मा नि.मा.वि. गेट सहित घेरवार	वडा नं. १		४००		वित्तीय समानिकरण				
६.७	२०१०	दुर्गा महालिङ्ग उ.मा.वि. घेरवार क्रमागत	वडा नं. ४		१०००		वित्तीय समानिकरण				
६.८	२०१०	भाग्योदय पुरानो भवन मर्मत कक्षा कोठा PCC तलामा बुझ्कल फयाक	वडा नं. ३		५००		वित्तीय समानिकरण				
६.९	२०१०	जनकल्याण नि.मा.वि. घेरवार गेट सहित	वडा नं. २		५००		वित्तीय समानिकरण				
६.१०	२०१०	बागेश्वरी नि.मा.वि. मायापाटा फर्निचर भवन मर्मत	वडा नं. १		५००		वित्तीय समानिकरण				
६.११	२०१०	गौरीशंकर प्रा.वि. खलङ्गा भवन निर्माण क्रमागत	वडा नं. ४		६००		वित्तीय समानिकरण				
६.१२	२०१०	ऐश्वर्य प्रा.वि. फर्निचर र घेरवार	वडा नं. ४		२००		वित्तीय समानिकरण				
६.१३	२०१०	राष्ट्रभाषा प्रा.वि. छात्रबस्ती गेट सहित घेरवार	वडा नं. ५		४००		वित्तीय समानिकरण				
६.१४	२०१०	दुर्देश्वरी प्रा.वि. गेट सहित घेरवार	वडा नं. ७		४००		वित्तीय समानिकरण				
६.१५	२०१०	लामागडा प्रा.वि. जयपुर गेट सहित घेरवार	वडा नं. ७		५००		वित्तीय समानिकरण				
६.१६	२०१०	मण्टेश्वरी प्रा.वि. छोटाखेत फर्निचर र भवन मर्मत	वडा नं. ५		१००		वित्तीय समानिकरण				
६.१७	२०१०	मण्टेश्वरी प्रा.वि. वडाकोट भवनको तला थप	वडा नं. ६		५००		वित्तीय समानिकरण				
६.१८	२०१०	खापरेश्वर प्रा.वि. सुतारीगाड फर्निचर, शौचालय निर्माण	वडा नं. ५		२००		वित्तीय समानिकरण				
६.१९	२०१०	शिशुदय प्रा.वि. खुडीखोला छााना मर्मत र फर्निचर	वडा नं. ६		३००		वित्तीय समानिकरण				

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

गाउँपालिकास्तर

संकेत नं./विषयगत शिर्षक : सामाजिक विकास

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
६.२०	२०१०	खप्तड भवानी प्रा.वि. पाटादेवल भ्याल, ढोका सहित फर्निचर	वडा नं. ६		१००		वित्तीय समानिकरण				
६.२१	२०१०	शिद्धकालिका प्रा.वि. कडालगाउ फर्निचर, गेटसहित घेरवार	वडा नं. १		३००		वित्तीय समानिकरण				
६.२२	२०१०	भगवती प्रा.वि. गडराय भ्याल, ढोका फर्निचर	वडा नं. ७		१००		वित्तीय समानिकरण				
६.२३	२०१०	वामिली प्रा.वि. थला शौचालय निर्माण र फर्निचर	वडा नं. ३		१००		वित्तीय समानिकरण				
६.२४	२०१०	दुर्गा भवानी संस्कृत पाठशाला शौचालय निर्माण र फर्निचर	वडा नं. ४		१००		वित्तीय समानिकरण		बाँकी मौज्दात		
६.२५	२०१०	मष्टा प्रा.वि. बेडुपाटा गडराय शौचालय र बालमैत्री धारा निर्माण	वडा नं. ७		१००		वित्तीय समानिकरण		बाँकी मौज्दात		
६.२६	२०१०	शैक्षिक सम्बन्धी अतिरिक्त क्रियाकलाप तथा विविध कार्यक्रम सञ्चालन	गाउँपालिका स्तर		२५०		वित्तीय समानिकरण				
७	२०२०	स्वास्थ्य			२५००						
७.१	२०२०	सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई संचालन वडा नं. ३	वडा नं. ३		३००		वित्तीय समानिकरण				
७.२	२०२०	बर्थिङ्ग सेन्टर स्थापना र निरन्तरता बयाना र गोर्खाली	वडा नं. ६ र ७		२१५		वित्तीय समानिकरण				
७.३	२०२०	आमा सुरक्षा कार्यक्रम स्वीपरको निरन्तरता	गाउँपालिका स्तर		३९०		वित्तीय समानिकरण				
७.४	२०२०	प्रयोगशाला संचालन छान्ना स्वास्थ्य चौकी	गाउँपालिका स्तर		१९५		वित्तीय समानिकरण				
७.५	२०२०	स्वास्थ्य चौकी व्यवस्थापन	गाउँपालिका स्तर		११०		वित्तीय समानिकरण				
७.६	२०२०	औषधी खरिद (स्वास्थ्य शाखा)	गाउँपालिका स्तर		७००		वित्तीय समानिकरण				
७.७	२०३०	छान्ना रेडक्रस व्यवस्थापन	गाउँपालिका स्तर		२००		वित्तीय समानिकरण		बाँकी मौज्दात		
७.८	२०३०	बहुक्षेत्रीय पोषण, स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन लगायत अन्य स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम	गाउँपालिका स्तर		३९०		वित्तीय समानिकरण				
८	२०३०	खानेपानी तथा ससफाई			११२००						
८.१	२०३०	खानेपानी निर्माण सामग्री खरिद (विभिन्न आयोजनाहरूको लागि)	गाउँपालिका स्तर		४०००		वित्तीय समानिकरण				

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

गाउँपालिकास्तर

संकेत नं./विषयगत शिर्षक : सामाजिक विकास

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत						
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता	
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह			
८.२	२०३०	खानेपानी निर्माण (लागत ईष्टिमेट अनुसार) गोर्खाली खानेपानी, घडा खानेपानी, धतिवाडाको डाडा खानेपानी, दरबला खानेपानी, घाटखोला पसलबगर खानेपानी निर्माण, शिव मन्दिर खानेपानी निर्माण, मल्ला पुजारीगाउँ खानेपानी मर्मत, लामातोला खानेपानी	गाउँपालिका स्तर		७०००		वित्तीय समानिकरण					
८.३	२०३०	सरसफाई सम्बन्धी कार्यक्रम	गाउँपालिका स्तर		२००		वित्तीय समानिकरण					
९	२०४०	संस्कृति प्रवर्द्धन			५९००							
९.१	२०४०	दलित सामुदायिक भवन निर्माण सुनारगाउँ क्रमागत	वडा नं. ३		५००		वित्तीय समानिकरण					
९.२	२०४०	शिवमन्दिर घाटखोला संरक्षण, मर्मत सुधार	वडा नं. ४		९५००		वित्तीय समानिकरण					
९.३	२०४०	राम मन्दिर गडराय संरक्षण, मर्मत सुधार	वडा नं. ७		९०००		वित्तीय समानिकरण					
९.४	२०४०	गुरेल मन्दिर संरक्षण, मर्मत सुधार	वडा नं. ६		५००		वित्तीय समानिकरण					
९.५	२०४०	मष्टामाण्डु घेरवार र प्रतिक्षालय निर्माण	वडा नं. ४		२००		वित्तीय समानिकरण					
९.६	२०४०	मष्टामाण्डु नौरैलवाडा	वडा नं. ५		४००		वित्तीय समानिकरण			बाँकी मौज्दात		
९.७	२०४०	मालिका मन्दिर मोतुवा (सुनार टोल)	वडा नं. ५		५००		वित्तीय समानिकरण			बाँकी मौज्दात		
९.८	२०४०	बेतालमाणु राजकोट (आप्रीहरुको)	वडा नं. ६		५००		वित्तीय समानिकरण			बाँकी मौज्दात		
१०	२०५०	खेलकुद तथा मनोरञ्जन			९०००							
१०.१	२०५०	खेलकुद प्रतियोगिता तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	गाउँपालिका स्तर		४००		वित्तीय समानिकरण					
१०.२	२०५०	छान्ना दशै महोत्सव	गाउँपालिका स्तर		६००		वित्तीय समानिकरण					
११	२०६०	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण			५००							
११.१	२०६०	महिला दिवस, महिला सशक्तिकरण, क्षमता विकास तथा अभिमुखीकरण	गाउँपालिका स्तर		२५०		वित्तीय समानिकरण					
११.२	२०६०	बाल क्लब, बालबालिकाको नेतृत्व विकास	गाउँपालिका स्तर		५०		वित्तीय समानिकरण					
११.३	२०६०	जेष्ठ नागरिकको सम्मान, अपाङ्ग लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन	गाउँपालिका स्तर		२००		वित्तीय समानिकरण					
जम्मा					३०३००							

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

गाउँपालिकास्तर

संकेत नं./विषयगत शिर्षक : पूर्वाधार विकास

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
१२	३०१०	स्थानीय सडक, पुल तथा भोलुङ्गे पुल			९७००						
१२.१	३०१०	बडाकोट बयाना सडक निर्माण	बडा नं. ६		३०००		वित्तीय समानिकरण				
१२.२	३०१०	ठूला खोला देखि खौलासम्म सडक निर्माण	बडा नं. ४		१०००		वित्तीय समानिकरण				
१२.३	३०१०	ऐचेली देखि रानीगाउँ साँडवाणा सडक निर्माण	बडा नं. २		२७००		वित्तीय समानिकरण				
१२.४	३०१०	बागपनेरा देखि सुनारगाउँ सडक निर्माण	बडा नं. ३		७००		वित्तीय समानिकरण				
१२.५	३०१०	कुचेखोला देखि पौवागढी सडक निर्माण	बडा नं. १		१२००		वित्तीय समानिकरण				
१२.६	३०१०	स्थानीय सडकहरुको मर्मत तथा सुधार	गाउँपालिका स्तर		११००		वित्तीय समानिकरण	वित्तीय समानिकरण			
१३	३०२०	सिँचाई			१३६००						
१३.१	३०२०	औलीकुलो निर्माण	बडा नं. ४		२०००		वित्तीय समानिकरण				
१३.२	३०२०	सौजन्य बयाना सिँचाई कुलो निर्माण	बडा नं. ६		४००		वित्तीय समानिकरण				
१३.३	३०२०	पाटादेवल घट्टेवगर सिँचाई कुलो निर्माण	बडा नं. ६		६००		वित्तीय समानिकरण				
१३.४	३०२०	मायापाटा सिँचाई पोखरी निर्माण	बडा नं. १		१५००		वित्तीय समानिकरण				
१३.५	३०२०	बडाकोट सिँचाई कुलो गाउँभन्दा माथि	बडा नं. ६		५००		वित्तीय समानिकरण				
१३.६	३०२०	तोली सिँचाई पोखरी निर्माण	बडा नं. २		१२००		वित्तीय समानिकरण				
१३.७	३०२०	राजकोट सिँचाई पोखरी निर्माण	बडा नं. ६		५००		वित्तीय समानिकरण				
१३.८	३०२०	भुलका घट्ट सिँचाई कुलो निर्माण	बडा नं. २		३००		वित्तीय समानिकरण				
१३.९	३०२०	डुसी देखि तल्लीडाडा सिँचाई कुलो निर्माण	बडा नं. २		३००		वित्तीय समानिकरण				
१३.१०	३०२०	विरा सिँचाई कुलो निर्माण	बडा नं. २		३००		वित्तीय समानिकरण				
१३.११	३०२०	तुक्रिधारा हुढङ्गा सिँचाई कुलो निर्माण मोतुवा	बडा नं. ५		५००		वित्तीय समानिकरण				
१३.१२	३०२०	बोगटीवाडा आरुखोला सिँचाई कुलो निर्माण	बडा नं. २		१०००		वित्तीय समानिकरण				

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

गाउँपालिकास्तर

संकेत नं./विषयगत शिर्षक : पूर्वाधार विकास

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
१३.१३	३०२०	कुचेखोला तल्लोबगर सिँचाई कुलो निर्माण	वडा नं. २		५००		वित्तीय समानिकरण				
१३.१४	३०२०	तेरपाला सिँचाई कुलो निर्माण	वडा नं. १		५००		वित्तीय समानिकरण				
१३.१५	३०२०	धडाभुवा पाइपद्वारा सिँचाई कुलो निर्माण (जिम्कोट) खा.पा.	वडा नं. ३		१५००		वित्तीय समानिकरण	वित्तीय समानिकरण			
१३.१६	३०२०	गैराखेत सिँचाई कुलो मोतुवा निर्माण	वडा नं. ५		५००		वित्तीय समानिकरण				
१३.१७	३०२०	चिराबाणा सिँचाई कुलो निर्माण (गोर्खाली)	वडा नं. ७		८००		वित्तीय समानिकरण		बाँकी मौज्दात		
१३.१८	३०२०	रबासिर्पा सिँचाई कुलो निर्माण	वडा नं. ७		५००		वित्तीय समानिकरण		बाँकी मौज्दात		
१३.१९	३०२०	सिँचाई कुला मर्मत तथा सुधार	गाउँपालिका स्तर		२००		वित्तीय समानिकरण				
१४	३०३०	भवन तथा सहरी विकास									
१५	३०४०	ऊर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत (वैकल्पिक ऊर्जा समेत)			१४२००						
१५.१	३०४०	भेराखानी लघुजलविद्युत आयोजना निर्माण	वडा नं. ७		५५००		वित्तीय समानिकरण				
१५.२	३०४०	भेराखानी लघुजलविद्युत नहर तथा भवन निर्माण र पोल गाड्ने	वडा नं. ७		३५००		वित्तीय समानिकरण				
१५.३	३०४०	खापरेश्वर लघुजलविद्युत नहर पाइप खरिद र खोदानी	वडा नं. ६		४०००		वित्तीय समानिकरण				
१५.४	३०४०	बामीली पेल्टीसेट निर्माण	वडा नं. ३		३००		वित्तीय समानिकरण				
१५.५	३०४०	अन्य विद्युत मर्मत सम्भार र सामान खरिद	गाउँपालिका स्तर		९००		वित्तीय समानिकरण	वित्तीय समानिकरण			
१६	३०५०	सञ्चार			५००						
१६.१	३०५०	रेडीयो खप्तड एफ.एम. संचालन व्यवस्थापन (युवा सिर्जनशिल समाज)	गाउँपालिका स्तर		५००		वित्तीय समानिकरण				
जम्मा					३८२००						

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

गाउँपालिकास्तर

संकेत नं./विषयगत शिर्षक : वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
१७	४०१०	वन तथा भू-संरक्षण			२०००						
१७.१	४०१०	घाटखोला माझीगाउँ जग्गादश्वर सामुदायिक वन घेरबार	वडा नं. ४		१०००		वित्तीय समानिकरण		बाँकी मौज्दात		
१७.२	४०१०	भूक्षय नियन्त्रण, पहिरो नियन्त्रण	गाउँपालिका स्तर		३००		वित्तीय समानिकरण		बाँकी मौज्दात		
१७.३	४०१०	फाट्यातटवन्धन (गोर्खाली)	वडा नं. ७		५००		वित्तीय समानिकरण		बाँकी मौज्दात		
१७.४	४०१०	गोर्खाली तटवन्धन	वडा नं. ७		२००		वित्तीय समानिकरण		बाँकी मौज्दात		
१८	४०२०	जलाधार संरक्षण			६००						
१८.१	४०२०	पानी मुहान तथा नदी कटान तटवन्धन तथा संरक्षण	गाउँपालिका स्तर		३००		वित्तीय समानिकरण		बाँकी मौज्दात		
१८.२	४०२०	मछानीपातल तटवन्धन	वडा नं. ६		३००		वित्तीय समानिकरण		बाँकी मौज्दात		
१९	४०३०	वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन	गाउँपालिका स्तर		२००		वित्तीय समानिकरण		बाँकी मौज्दात		
२०	४०४०	फोहर मैला तथा ढल व्यवस्थापन	गाउँपालिका स्तर		२००		वित्तीय समानिकरण		बाँकी मौज्दात		
२१	४०५०	जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण									
२२	४०६०	विपद व्यवस्थापन			२०००						
२२.१	४०६०	विपद व्यवस्थापन तथा सामाजिक सुरक्षा राहत कोष (कार्यविधि बनाई सोही बमोजिम खर्च गरिने)	गाउँपालिका स्तर		१५००		वित्तीय समानिकरण	वित्तीय समानिकरण			
२२.२	४०६०	खोज तथा उद्धार सामग्री खरिद	गाउँपालिका स्तर		२५०		वित्तीय समानिकरण				
२२.३	४०६०	विपद व्यवस्थापन तथा जोखिम न्यूनीकरण पूर्व तयारी सचेतना, प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन	गाउँपालिका स्तर		२५०		वित्तीय समानिकरण				
२३	४०७०	वारुण यन्त्र सञ्चालन									
		जम्मा			५०००						

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

वडास्तरीय कार्यक्रम/आयोजना : वडा नं. १

संकेत नं./विषयगत शिर्षक

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
(क)	१०	आर्थिक विकास			१००						
१	१०१०	कृषि			१००						
१.१	१०१०	जनसमुदायलाई आयोजना नुन खरिदमा अनुदान	वडा नं. १		१००		वित्तीय समानिकरण				
२	१०२०	उद्योग तथा वाणिज्य									
३	१०३०	पर्यटन									
४	१०४०	सहकारी									
५	१०५०	वित्तीय क्षेत्र									
(ख)	२०	सामाजिक विकास			१३००						
६	२०१०	शिक्षा			८५०						
६.१	२०१०	महर्षि विश्वामित्र पुस्तकालय भवन निर्माण	वडा नं. १		२५०		वित्तीय समानिकरण				
६.२	२०१०	शैलेश्वरी मा.वि. भवन निर्माण	वडा नं. १		६००		वित्तीय समानिकरण				
७	२०२०	स्वास्थ्य			१००						
७.१	२०२०	स्वास्थ्य भवनको थप कोठा	वडा नं. १		१००		वित्तीय समानिकरण				
८	२०३०	खानेपानी तथा सरसफाई			२००						
८.१	२०३०	गोदापानी खानेपानी निर्माण	वडा नं. १		२००		वित्तीय समानिकरण				
९	२०४०	संस्कृति प्रवर्द्धन									
१०	२०५०	खेलकूद तथा मनोरञ्जन									
११	२०६०	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण			१५०						
११.१	२०६०	महिला स्वयंसेविका, अपाङ्ग, दलित, अनाथ बालबालिका जनचेतनामूलक कार्यक्रम	वडा नं. १		१५०		वित्तीय समानिकरण				
(ग)	३०	पूर्वाधार विकास			१७००						
१२	३०१०	स्थानीय सडक, पुल तथा भोलुङ्गे पुल			१००						
१२.१	३०१०	मूल सडक डाडीया देखि कगाल गाउँसम्मको घोरेटो बाटो	वडा नं. १		१००		वित्तीय समानिकरण				

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

वडास्तरीय कार्यक्रम/आयोजना : वडा नं. १

संकेत नं./विषयगत शिर्षक

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
१३	३०२०	सिँचाई			१०००						
१३.१	३०२०	भाटकर सिँचाई पोखरी निर्माण	वडा नं. १		२००		वित्तीय समानिकरण				
१३.२	३०२०	गोठखोला तल्लो डाडीयाको तल्लो सिँचाई कुलो	वडा नं. १		३००		वित्तीय समानिकरण				
१३.३	३०२०	गडिगाउँ मल्लो सिँचाई कुलो	वडा नं. १		२००		वित्तीय समानिकरण				
१३.४	३०२०	सरानी सिँचाई कुलो	वडा नं. १		१५०		वित्तीय समानिकरण				
१३.५	३०२०	स्याउली सिँचाई कुलो	वडा नं. १		१५०		वित्तीय समानिकरण				
१४	३०३०	भवन तथा सहरी विकास			६००						
१४.१	३०३०	सिमखोला प्रतिकालय र खानेपानी निर्माण	वडा नं. १		२००		वित्तीय समानिकरण				
१४.२	३०३०	वडा कार्यालय भवन मर्मत	वडा नं. १		४००		वित्तीय समानिकरण				
१५	३०४०	ऊर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत (वैकल्पिक ऊर्जा समेत)									
१६	३०५०	सञ्चार									
(घ)	४०	वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन			४००						
१७	४०१०	वन तथा भू-संरक्षण									
१८	४०२०	जलाधार संरक्षण			२००						
१८.१	४०२०	खैराडी तटवन्धन निर्माण	वडा नं. १		२००		वित्तीय समानिकरण				
१९	४०३०	वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन									
२०	४०४०	फोहर मैला तथा ढल व्यवस्थापन			२००						
२०.१	४०४०	खाती गाउँ ढल निकास	वडा नं. १		१००		वित्तीय समानिकरण				
२०.२	४०४०	आडेकुला ढल निकास	वडा नं. १		१००		वित्तीय समानिकरण				
२१	४०५०	जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण									
२२	४०६०	विपद व्यवस्थापन									
जम्मा					३५००						

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

वडास्तरीय कार्यक्रम/आयोजना : वडा नं. २

संकेत नं./विषयगत शिर्षक

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
(क)	१०	आर्थिक विकास			१००						
१	१०१०	कृषि			१००						
१.१	१०१०	कैलाश समूहलाई बंगुर पालन अनुदान	वडा नं. २		१००		वित्तीय समानिकरण				
२	१०२०	उद्योग तथा वाणिज्य									
३	१०३०	पर्यटन									
४	१०४०	सहकारी									
५	१०५०	वित्तीय क्षेत्र									
(ख)	२०	सामाजिक विकास			६७०						
६	२०१०	शिक्षा			३७०						
६.१	२०१०	लामातोला मा.वि. गेट निर्माण	वडा नं. २		१२०		वित्तीय समानिकरण				
६.२	२०१०	जनकल्याण आधारभूत विद्यालय पुरानो भवन मर्मत	वडा नं. २		२५०		वित्तीय समानिकरण				
७	२०२०	स्वास्थ्य			२५०						
७.१	२०२०	स्वास्थ्य चौकि व्यवस्थापन	वडा नं. २		१००		वित्तीय समानिकरण				
७.२	२०२०	स्वास्थ्य चौकि छत निर्माण	वडा नं. २		१५०		वित्तीय समानिकरण				
८	२०३०	खानेपानी तथा सरसफाई									
९	२०४०	संस्कृति प्रवर्द्धन									
१०	२०५०	खेलकूद तथा मनोरञ्जन									
११	२०६०	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण			५०						
११.१	२०६०	महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग सम्मान	वडा नं. २		५०		वित्तीय समानिकरण				
(ग)	३०	पूर्वाधार विकास			२७३०						
१२	३०१०	स्थानीय सडक, पुल तथा भोलुङ्गे पुल			९००						
१२.१	३०१०	वडा कार्यालय देखि बोगटी बाडा पनेरासम्म PCC	वडा नं. २		४००		वित्तीय समानिकरण				
१२.२	३०१०	जिम्कोट PCC बाटो	वडा नं. २		१५०		वित्तीय समानिकरण				
१२.३	३०१०	फूलवारी PCC बाटो	वडा नं. २		१००		वित्तीय समानिकरण				

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

वडास्तरीय कार्यक्रम/आयोजना : वडा नं. २

संकेत नं./विषयगत शिर्षक

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
					आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
						नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
१२.४	३०१० रावलवाडा देखी निमगाउसम्म बाटो PCC	वडा नं. २		२५०		वित्तीय समानिकरण				
१३	३०२० सिँचाई			१५३०						
१३.१	१०२० राताढुङ्गादेखि तल्लावगर सिँचाई कूलो निर्माण	वडा नं. २		१००		वित्तीय समानिकरण				
१३.२	३०२० देहली बड्डीकुलो निर्माण	वडा नं. २		२००		वित्तीय समानिकरण				
१३.३	३०२० पडेखान देखी गजनथलासम्म पाइपद्वारा सिँचाई कुलो	वडा नं. २		४००		वित्तीय समानिकरण				
१३.४	३०२० कुचेखोला कौसाडी सिँचाई कुलो	वडा नं. २		१५०		वित्तीय समानिकरण				
१३.५	३०२० बागापाटा तल्लो सिँचाई कुलो	वडा नं. २		२००		वित्तीय समानिकरण				
१३.६	३०२० विरा बण्टी सिँचाई कुलो	वडा नं. २		२००		वित्तीय समानिकरण				
१३.७	३०२० पातलखेत सिँचाई कुलो निर्माण	वडा नं. २		८०		वित्तीय समानिकरण				
१३.८	३०२० ठाडागढा देखि खहरे सडक मुनि सिँचाई कुलो	वडा नं. २		१००		वित्तीय समानिकरण				
१३.९	३०२० सेज देखि तल्लागाउँ सिँचाई कुलो	वडा नं. २		१००		वित्तीय समानिकरण				
१४	३०३० भवन तथा सहरी विकास			५०						
१४.१	३०३० साविकको ४ र ६ सिमलपानी वृद्धाश्रम निर्माण	वडा नं. २		५०		वित्तीय समानिकरण				
१५	३०४० ऊर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत (वैकल्पिक ऊर्जा समेत)			२५०						
१५.१	३०४० पाडपाखा विद्युत लाइन विस्तार	वडा नं. २		२५०		वित्तीय समानिकरण				
१६	३०५० सञ्चार									
(घ)	४० वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन									
१७	४०१० वन तथा भू-संरक्षण									
१८	४०२० जलाधार संरक्षण									
१९	४०३० वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन									
२०	४०४० फोहर मैला तथा ढल व्यवस्थापन									
२१	४०५० जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण									
२२	४०६० विपद व्यवस्थापन									
जम्मा				३५००						

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

वडास्तरीय कार्यक्रम/आयोजना : वडा नं. ३

संकेत नं./विषयगत शिर्षक

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
(क)	१०	आर्थिक विकास			५०						
१	१०१०	कृषि			५०						
१.१	१०१०	जनसमुदायलाई आयोजित नुन खरिदमा अनुदान	वडा नं. ३		५०		वित्तीय समानिकरण				
२	१०२०	उच्चोग तथा बाणिज्य									
३	१०३०	पर्यटन									
४	१०४०	सहकारी									
५	१०५०	वित्तीय क्षेत्र									
(ख)	२०	सामाजिक विकास			१४५०						
६	२०१०	शिक्षा			१००						
६.१	२०१०	भाग्योदय नि.मा.वि. खानेपानी मर्मत	वडा नं. ३		१००		वित्तीय समानिकरण				
७	२०२०	स्वास्थ्य			४५०						
७.१	२०२०	लम्तडा बर्थिङ्ग सेन्टर व्यवस्थापन	वडा नं. ३		४५०		वित्तीय समानिकरण				
८	२०३०	खानेपानी तथा सरसफाई									
९	२०४०	संस्कृति प्रवर्द्धन			६००						
९.१	२०४०	बेतालमाण्डौ मन्दिर क्षेत्र घरबार	वडा नं. ३		३००		वित्तीय समानिकरण				
९.१	२०४०	धन्जीरमाण्डौ मन्दिर क्षेत्र मर्मत सुधार	वडा नं. ३		३००		वित्तीय समानिकरण				
९.१	२०४०	घट्टेल मन्दिर क्षेत्र संरक्षण	वडा नं. ३		१००		वित्तीय समानिकरण				
९.१	२०४०	दशै उत्सव सुनारगाड	वडा नं. ३		१००		वित्तीय समानिकरण				
१०	२०५०	खेलकूद तथा मनोरञ्जन									
११	२०६०	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण			१००						
११.१	२०६०	जातिय छुवाछुत, बालबालिका, महिला अभिमुखिकरण	वडा नं. ३		१००		वित्तीय समानिकरण				

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

संकेत नं./विषयगत शिर्षक

वडास्तरीय कार्यक्रम/आयोजना : वडा नं. ३

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
(ग)	३०	पूर्वाधार विकास			२०००						
१२	३०१०	स्थानीय सडक, पुल तथा भोलुङ्गे पुल			२००						
१२.१	३०१०	दारुगाड देखि मेल्टडीसम्म बाटो निर्माण	वडा नं. ३		२००		वित्तीय समानिकरण				
१३	३०२०	सिँचाई			१३००						
१३.१	३०२०	पिनागाड धमाली सिँचाई कुलो	वडा नं. ३		५००		वित्तीय समानिकरण				
१३.२	३०२०	साउनेखेत सिँचाई कुलो निर्माण क्रमागत	वडा नं. ३		८००		वित्तीय समानिकरण				
१४	३०३०	भवन तथा सहरि विकास									
१५	३०४०	ऊर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत (वैकल्पिक ऊर्जा समेत)			५००						
१५.१	३०४०	बामिली पेल्टिक सेट निर्माण	वडा नं. ३		५००		वित्तीय समानिकरण				
१६	३०५०	सञ्चार									
(घ)	४०	वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन									
१७	४०१०	वन तथा भू-संरक्षण									
१८	४०२०	जलाधार संरक्षण									
१९	४०३०	वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन									
२०	४०४०	फोहर मैला तथा ढल व्यवस्थापन									
२१	४०५०	जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण									
२२	४०६०	विपद व्यवस्थापन									
		जम्मा			३५००						

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

वडास्तरीय कार्यक्रम/आयोजना : वडा नं. ४

संकेत नं./विषयगत शिर्षक

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
(क)	१०	आर्थिक विकास			६००						
१	१०१०	कृषि			७५						
१.१	१०१०	जनसमुदायलाई आयोजना नुन खरिदमा अनुदान	वडा नं. ४		७५		वित्तीय समानिकरण				
२	१०२०	उद्योग तथा वाणिज्य			१५०						
२.१	१०२०	हाउस वाईरिङ्ग	वडा नं. ४		१५०		वित्तीय समानिकरण				
३	१०३०	पर्यटन									
४	१०४०	सहकारी			३७५						
४.१	१०४०	सयपत्री महिला सहकारी संस्था	वडा नं. ४		१२५		वित्तीय समानिकरण				
४.२	१०४०	संगम बचत तथा ऋण सहकारी	वडा नं. ४		५०		वित्तीय समानिकरण				
४.३	१०४०	छान्ना हरियाली कृषि सहकारी संस्था	वडा नं. ४		२००		वित्तीय समानिकरण				
५	१०५०	वित्तीय क्षेत्र									
(ख)	२०	सामाजिक विकास			६२५						
६	२०१०	शिक्षा			२००						
६.१	२०१०	श्री दुर्गा महालिङ्ग मा.वि. बाह्र वातावरण सुधार	वडा नं. ४		२००		वित्तीय समानिकरण				
७	२०२०	स्वास्थ्य									
८	२०३०	खानेपानी तथा सरसफाई			२२५						
८.१	२०३०	दुगेनीचौर ट्यांकी निर्माण	वडा नं. ४		१००		वित्तीय समानिकरण				
८.२	२०३०	सुकापाटी पुरानी खानेपानी मर्मत	वडा नं. ४		१२५		वित्तीय समानिकरण				
९	२०४०	संस्कृति प्रवर्द्धन			२००						
९.१	२०१०	लवाचोर मन्दिर निर्माण ढुंग्री			२००		वित्तीय समानिकरण				
१०	२०५०	खेलकूद तथा मनोरञ्जन									
११	२०६०	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण									

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

वडास्तरीय कार्यक्रम/आयोजना : वडा नं. ४

संकेत नं./विषयगत शिर्षक

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
(ग)	३०	पूर्वाधार विकास			२१२५						
१२	३०१०	स्थानीय सडक, पुल तथा भोलुङ्गे पुल			६५०						
१२.१	३०१०	नेटाकाटिया बाटो पिसिसि (माथिल्लो गाउँ)	वडा नं. ४		३००		वित्तीय समानिकरण				
१२.२	३०१०	नेटाकाटिया बाटो पिसिसि (तल्लो गाउँ)	वडा नं. ४		२००		वित्तीय समानिकरण				
१२.३	३०१०	नाडिखोला देखि चौनाल्यासम्म बाटो	वडा नं. ४		१५०		वित्तीय समानिकरण				
१३	३०२०	सिँचाई			८७५						
१३.१	३०२०	तोलेनी सिँचाई कुलो पाइप खरिद	वडा नं. ४		१००		वित्तीय समानिकरण				
१३.२	३०२०	नाडिखोला देखि भवानीसम्म सिँचाई कुलो	वडा नं. ४		४७५		वित्तीय समानिकरण				
१३.३	३०२०	छेडेवगर सिँचाई कुलो	वडा नं. ४		३००		वित्तीय समानिकरण				
१४	३०३०	भवन तथा सहरी विकास			६००						
१४.१	३०३०	सामुदायिक भवन निर्माण माझगाउँ	वडा नं. ४		६००		वित्तीय समानिकरण				
१५	३०४०	ऊर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत (वैकल्पिक ऊर्जा समेत)									
१६	३०५०	सञ्चार									
(घ)	४०	वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन			१५०						
१७	४०१०	वन तथा भू-संरक्षण									
१८	४०२०	जलाधार संरक्षण									
१९	४०३०	वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन			१५०						
१९.१	४०३०	वृक्षारोपण भवानी मन्दिर क्षेत्र	वडा नं. ४		१५०		वित्तीय समानिकरण				
२०	४०४०	फोहर मैला तथा ढल व्यवस्थापन									
२१	४०५०	जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण									
२२	४०६०	विपद व्यवस्थापन									
जम्मा					३५००						

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

वडास्तरीय कार्यक्रम/आयोजना : वडा नं. ५

संकेत नं./विषयगत शिर्षक

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
(क)	१०	आर्थिक विकास			१००						
१	१०१०	कृषि									
२	१०२०	उद्योग तथा वाणिज्य									
३	१०३०	पर्यटन									
४	१०४०	सहकारी			१००						
४.१	१०४०	कालिका सहकारी नुन ढुवानी व्यवस्थापन	वडा नं. ५		१००		वित्तीय समानिकरण				
५	१०५०	वित्तीय क्षेत्र									
(ख)	२०	सामाजिक विकास			२४००						
६	२०१०	शिक्षा			१०००						
६.१	२०१०	कालिका नि.मा.वि. कम्प्युटर लगायत शैक्षिक व्यवस्थापन	वडा नं. ५		५००		वित्तीय समानिकरण				
६.२	२०१०	बालविकास नि.मा.वि. घेरवार	वडा नं. ५		५००		वित्तीय समानिकरण				
७	२०२०	स्वास्थ्य			५०						
७.१	२०२०	स्वास्थ्य व्यवस्थापन महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका अभिमुखिकरण	वडा नं. ५		५०		वित्तीय समानिकरण				
८	२०३०	खानेपानी तथा सरसफाई			८५०						
८.१	२०३०	चौर खानेपानी सुतारीगाउँ	वडा नं. ५		३००		वित्तीय समानिकरण				
८.२	२०३०	कालुखेती खानेपानी मर्मत साविक ३	वडा नं. ५		५५०		वित्तीय समानिकरण				
९	२०४०	संस्कृति प्रवर्द्धन			४००						
९.१	२०४०	कालिका मन्दिर निर्माण बुगौतोला	वडा नं. ५		४००		वित्तीय समानिकरण				
१०	२०५०	खेलकूद तथा मनोरञ्जन									
११	२०६०	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण			१००						
११.१	२०६०	महिला जनचेतना	वडा नं. ५		३०		वित्तीय समानिकरण				

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

संकेत नं./विषयगत शिर्षक

वडास्तरीय कार्यक्रम/आयोजना : वडा नं. ५

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत						
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता	
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह			
११.२	२०६०	किशोरी बालविवाह अन्त्य	वडा नं. ५		२०		वित्तीय समानिकरण					
११.३	२०६०	अपाङ्ग सम्मान	वडा नं. ५		५०		वित्तीय समानिकरण					
(ग)	३०	पूर्वाधार विकास			१०००							
१२	३०१०	स्थानीय सडक, पुल तथा भोलुङ्गे पुल										
१३	३०२०	सिँचाई			६००							
१३.१	३०२०	गडखेत सिँचाई कुलो छात्रवस्ती	वडा नं. ५		४००		वित्तीय समानिकरण					
१३.२	३०२०	सेलाखेत सिँचाई कुलो निर्माण	वडा नं. ५		२००		वित्तीय समानिकरण					
१४	३०३०	भवन तथा सहरी विकास			४००							
१४.१	३०३०	वडा कार्यालय घेरदार	वडा नं. ५		४००		वित्तीय समानिकरण					
१५	३०४०	ऊर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत (वैकल्पिक ऊर्जा समेत)										
१६	३०५०	सञ्चार										
(घ)	४०	वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन										
१७	४०१०	वन तथा भू-संरक्षण										
१८	४०२०	जलाधार संरक्षण										
१९	४०३०	वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन										
२०	४०४०	फोहर मैला तथा ढल व्यवस्थापन										
२१	४०५०	जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण										
२२	४०६०	विपद व्यवस्थापन										
		जम्मा			३५००							

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

संकेत नं./विषयगत शिर्षक

वडास्तरीय कार्यक्रम/आयोजना : वडा नं. ६

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
(क)	१०	आर्थिक विकास			३००						
१	१०१०	कृषि			१००						
१.१	१०१०	जनसमुदायलाई आयोजित नुन खरिदमा अनुदान	वडा नं. ६		१००		वित्तीय समानिकरण				
२	१०२०	उद्योग तथा वाणिज्य									
३	१०३०	पर्यटन									
४	१०४०	सहकारी			२००						
४.१	१०४०	सहकारी स्थापना व्यवस्थापन तालिम	वडा नं. ६		२००		वित्तीय समानिकरण				
५	१०५०	वित्तीय क्षेत्र									
(ख)	२०	सामाजिक विकास			१६५०						
६	२०१०	शिक्षा									
७	२०२०	स्वास्थ्य			७००						
७.१	२०२०	बयाना स्वास्थ्य इकाइ भवन मर्मत तथा वायु सन्त्र व्यवस्थापन	वडा नं. ६		४००		वित्तीय समानिकरण				
७.२	२०२०	पाटादेवल स्वास्थ्य चौकी घेरवार	वडा नं. ६		३००		वित्तीय समानिकरण				
८	२०३०	खानेपानी तथा सरसफाई			२००						
८.१	२०३०	सिङडा खानेपानी निर्माण	वडा नं. ६		१००		वित्तीय समानिकरण				
८.२	२०३०	तल्ला पुजारी गाउँ खानेपानी मर्मत	वडा नं. ६		१००		वित्तीय समानिकरण				
९	२०४०	संस्कृति प्रवर्द्धन			४००						
९.१	२०४०	बाटपाला मन्दिर पाटादेवल	वडा नं. ६		१००		वित्तीय समानिकरण				
९.२	२०४०	कालिका मन्दिर राजकोट	वडा नं. ६		१००		वित्तीय समानिकरण				
९.३	२०४०	तिउने पाचगाउ भुवाखडो निर्माण	वडा नं. ६		२००		वित्तीय समानिकरण				
१०	२०५०	खेलकूद तथा मनोरञ्जन			१५०						
१०.१	२०५०	सैन्डाडा मेला व्यवस्थापन	वडा नं. ६		१५०		वित्तीय समानिकरण				

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

वडास्तरीय कार्यक्रम/आयोजना : वडा नं. ६

संकेत नं./विषयगत शिर्षक

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम	कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
					आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
						नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
११	२०६०	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण		२००						
११.१	२०६०	महिला, बालबालिका, अपांग तथा दलित सशक्तिकरण	वडा नं. ६	२००		वित्तीय समानिकरण				
(ग)	३०	पूर्वाधार विकास		१५५०						
१२	३०१०	स्थानीय सडक, पुल तथा भोलुङ्गे पुल		२००						
१२.१	३०१०	बयाना बाटो निर्माण तथा ढल निकास	वडा नं. ६	२००		वित्तीय समानिकरण				
१३	३०२०	सिँचाई		९००						
१३.१	३०२०	ओखलढुङ्गा सिँचाई कुलो RCC निर्माण	वडा नं. ६	४००		वित्तीय समानिकरण				
१३.२	३०२०	खडिखेत सिँचाई कुलो मर्मत	वडा नं. ६	३००		वित्तीय समानिकरण				
१३.३	३०२०	बयानी खेत सिँचाई कुलो	वडा नं. ६	२००		वित्तीय समानिकरण				
१४	३०३०	भवन तथा सहरी विकास		४५०						
१४.१	३०३०	वडा कार्यालय नयाँ भवन निर्माण	वडा नं. ६	४५०		वित्तीय समानिकरण				
१५	३०४०	ऊर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत (वैकल्पिक ऊर्जा समेत)								
१६	३०५०	सञ्चार								
(घ)	४०	वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन								
१७	४०१०	वन तथा भू-संरक्षण								
१८	४०२०	जलाधार संरक्षण								
१९	४०३०	वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन								
२०	४०४०	फोहर मैला तथा ढल व्यवस्थापन								
२१	४०५०	जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण								
२२	४०६०	विपद व्यवस्थापन								
जम्मा				३५००						

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

वडास्तरीय कार्यक्रम/आयोजना : वडा नं. ७

संकेत नं./विषयगत शिर्षक

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
(क)	१०	आर्थिक विकास			५००						
१	१०१०	कृषि			२००						
१.१	१०१०	जनसमुदायलाई आयोजना नुन खरिदमा अनुदान	वडा नं. ७		१००		वित्तीय समानिकरण				
१.२	१०१०	मुनाल कृषक समूह व्यवस्थापन	वडा नं. ७		१००		वित्तीय समानिकरण				
२	१०२०	उद्योग तथा वाणिज्य			३००						
२.१	१०२०	हाते कागज व्यवस्थापन गोर्खाली	वडा नं. ७		१००		वित्तीय समानिकरण				
२.२	१०२०	भांडी निर्माण योजना	वडा नं. ७		२००		वित्तीय समानिकरण				
३	१०३०	पर्यटन									
४	१०४०	सहकारी									
५	१०५०	वित्तीय क्षेत्र									
(ख)	२०	सामाजिक विकास			१४५०						
६	२०१०	शिक्षा									
७	२०२०	स्वास्थ्य									
८	२०३०	खानेपानी तथा सरसफाई			७५०						
८.१	२०३०	क्युरुख खानेपानी मर्मत	वडा नं. ७		५००		वित्तीय समानिकरण				
८.२	२०३०	काटिया खानेपानी मर्मत	वडा नं. ७		२५०		वित्तीय समानिकरण				
९	२०४०	संस्कृति प्रवर्द्धन			५००						
९.१	२०४०	कैल्यस माडु मर्मत	वडा नं. ७		२००		वित्तीय समानिकरण				
९.२	२०४०	भगवती मन्दिर बाटो निर्माण लामागडा	वडा नं. ७		१००		वित्तीय समानिकरण				
९.३	२०४०	धौलपुर मन्दिर तथा ढल निकास	वडा नं. ७		२००		वित्तीय समानिकरण				
१०	२०५०	खेलकूद तथा मनोरञ्जन									
११	२०६०	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण			२००						
११.१	२०६०	जातिय विभेद, अपांग, महिला सशक्तिकरण	वडा नं. ७		२००		वित्तीय समानिकरण				

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व. ०७५।०७६

वडास्तरीय कार्यक्रम/आयोजना : वडा नं. ७

संकेत नं./विषयगत शिर्षक

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजनाको नाम		कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	स्रोत					
						आन्तरिक स्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
							नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
(ग)	३०	पूर्वाधार विकास			१५५०						
१२	३०१०	स्थानीय सडक, पुल तथा भोलुङ्गे पुल									
१३	३०२०	सिँचाई			१५५०						
१३.१	३०२०	मल्ला राताढुंगा सिँचाई कुलो वेडुपाटा	वडा नं. ७		५००		वित्तीय समानिकरण				
१३.२	३०२०	मुग्रा सिँचाई कुलो निर्माण गडराय	वडा नं. ७		३००		वित्तीय समानिकरण				
१३.३	३०२०	कटलोटया देखी धुइपध्यारा सिँचाई कुलो गोर्खाली	वडा नं. ७		२००		वित्तीय समानिकरण				
१३.४	३०२०	मल्लो कोलकाटैया देखी तल्लो कोलकाल्टया सिँचाई कुलो	वडा नं. ७		२००		वित्तीय समानिकरण				
१३.५	३०२०	छडी खोला देखी चुच्चाहाल्लेसम्म सिँचाई कुलो	वडा नं. ७		२००		वित्तीय समानिकरण				
१३.६	३०२०	सैनि सिँचाई कुलो मर्मत	वडा नं. ७		१५०		वित्तीय समानिकरण				
१४	३०३०	भवन तथा सहरी विकास									
१५	३०४०	ऊर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत (वैकल्पिक ऊर्जा समेत)									
१६	३०५०	सञ्चार									
(घ)	४०	वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन									
१७	४०१०	वन तथा भू-संरक्षण									
१८	४०२०	जलाधार संरक्षण									
१९	४०३०	वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन									
२०	४०४०	फोहर मैला तथा ढल व्यवस्थापन									
२१	४०५०	जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण									
२२	४०६०	विपद व्यवस्थापन									
		जम्मा			३५००						